

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra hudební výchovy

Obor: Učitelství HV a hry na klavír pro SŠ a ZUŠ

Diplomová práce

Denisa Poláchová

Základní umělecká škola Zlín v letech 1933 – 2013

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 12. dubna 2015

Denisa Poláčková

Děkuji MgA. Svatavě Střelcové za odborné vedení diplomové práce, poskytování rad a materiálových podkladů k práci.

Děkuji ředitelce ZUŠ Zlín, Mgr. Martině Hniličkové, za poskytnutí materiálových podkladů k práci a vstřícný přístup během mého studia při zaměstnání.

Děkuji MgA. Kateřině Bělohávkové, Jaroslavě Kondlerové, Jaroslavě Kopřivové, Mgr. Dagmar Mozgovové, Mgr. Kateřině Potůčkové, Mgr. Haně Šlapanské a MgA. Janě Špaňhelové za poskytnutí podkladů a rad k mé práci.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Denisa Poláchová
Katedra:	Hudební výchovy PdF UP Olomouc
Vedoucí práce:	MgA. Svatava Střelcová
Rok obhajoby:	2015
Název práce:	Základní umělecká škola Zlín v letech 1933 - 2013
Název v angličtině:	The Music school Zlin from 1933 to 2013
Anotace práce:	Diplomová práce zpracovává historii Základní umělecké školy Zlín. Popisuje vliv rodiny a firmy Baťa na rozvoj města Zlína, historii vzniku školy, transformaci školy na LŠU, projekty školy, výběr z absolventů školy. Práce je členěna podle funkčních období jednotlivých ředitelů školy.
Klíčová slova:	Firma Baťa Vznik a vývoj školy Projekty Absolventi Ředitelé
Anotace v angličtině:	This thesis works up history of The Music school Zlin. It describes effects of the Baťa's family on the development of the town of Zlín, story how the school was established, transformation to LŠU, the school projects, chosen list of the school leavers. The thesis is sorted by terms of particular directors.
Klíčová slova v angličtině:	The Baťa's company Establishment and development of the school Projects Leavers Directors

Přílohy vázané v práci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tomáš Baťa 2. Jan Antonín Baťa 3. Zlín 4. Baťovské domky 5. Svit 21. budova 6. Josef Jirů 7. Jaroslav Konečný 8. Anna Večeřová 9. Antonín Bařinka 10. Jiří Severin 11. Miroslav Kašný 12. Martina Hniličková 13. Budova školy v době okupace 14. Oprava Malé scény 15. Budova ZUŠ – současnost 16. Hlavní vchod do ZUŠ 17. Komorní sál 18. Sál Malé scény 19. Vernisáž ve foyer školy 20. Logo školy
Rozsah práce:	93 stran
Jazyk práce:	Český jazyk

Obsah

1	Úvod	s. 7
2	„Baťovský Zlín“	s. 8
	2.1 Školy, u jejichž založení stála firma Baťa nebo je finančně podporovala	s. 12
3	Vznik hudební školy ve Zlíně	s. 15
4	Škola pod vedením Josefa Jirů	s. 17
5	Pedagogický sbor školy a jeho koncertní činnost v předválečném období	s. 23
	5.1 Zlínské trio	s. 25
6	Zlínská hudební kultura v období II. světové války a krátce po ní	s. 27
	6.1 František Blaha	s. 29
7	Škola pod vedením Jaroslava Konečného	s. 31
8	Škola pod vedením Františka Tichého	s. 33
9	Škola pod vedením Jaroslavy Fuksové	s. 45
10	Škola pod vedením Anny Večeřové	s. 48
11	Škola pod vedením Antonína Bařinky	s. 50
12	Škola pod vedením Jiřího Severina	s. 54
13	Škola pod vedením Miroslava Kašného	s. 60
14	Škola pod vedením Martiny Hnilíčkové	s. 65
15	Významné osobnosti spojené se ZUŠ Zlín	s. 71
16	Závěr	s. 76
	Seznam zkratk	s. 78
	Přílohy	s. 80
	Seznam příloh	s. 90
	Literatura a prameny	s. 91

1 Úvod

Letošní školní rok je již sedmým v pořadí, kdy pracuji jako učitelka hry na klavír na nejstarší umělecké škole ve zlínském regionu, Základní umělecké škole Zlín. Začínala jsem zde působit na částečný úvazek v době, kdy jsem ještě studovala klavír na Konzervatoři Pavla Josefa Vejvanovského v Kroměříži. Po absolutoriu na konzervatoři se mi úvazek rozšířil o několik hodin výuky Hudební nauky a klavíru na pobočce školy ve Vizovicích.

Rok 2013 se na naší škole nesl v duchu oslav 80. výročí založení hudebního oboru školy, ostatní obory mají historii padesátiletou a zároveň 30. výročí založení pobočky ve Vizovicích. V rámci oslav proběhly koncerty současných i bývalých žáků školy, vernisáž...vzpomínali starší kolegové i bývalí absolventi, často rodiče našich současných žáků, kteří přišli naši školu v rámci oslav navštívit.

Proto, když jsem se zamýšlela nad tématem své diplomové práce, netrvalo mi dlouho, než jsem se rozhodla zvolit právě historii Základní umělecké školy Zlín. Jelikož doufám, že i nadále budu v této instituci působit, myslím si, že znát základy a hodnoty, na kterých byla zbudována a na které můžeme dále navazovat a inspirovat se jimi, vůbec není špatné.

2 „Baťovský“ Zlín

Město Zlín vděčí za svůj architektonický, kulturní a hospodářský rozvoj zejména Tomáši Baťovi a jeho firmě. Až do konce 19. století se v městečku žádnému podniku nedařilo. I podnik Tomáše Bati měl těžké začátky. Mladý podnikatel však svou vytrvalou prací a překonáváním překážek, které mu příroda i nepřízeň lidí stavěla do cesty, dokázal již za dvacet let postavit svůj podnik do čela obuvnického průmyslu. Tomáš Baťa neměl starost jen o svůj vlastní podnik. Měl na zřeteli celý kraj a cílevědomě budoval podmínky lepšího života pro všechny. Neopomněl bez povšimnutí žádnou z potřeb občanů a pro každou hledal řešení.

Tento zlínský rodák pocházel ze starého ševcovského rodu. Spolu se svými sourozenci Antonínem a Annou zřídil 21. září 1894 ve Zlíně obuvnický podnik, který brzy ze skromných začátků vyrostl do obrovských rozměrů a svým významem překročil rámec nejen kraje, ale i celé republiky. Když začali sourozenci Baťovi podnikat, byl Zlín s jeho 2 834 obyvateli jen malým městečkem v chudém, zapomenutém kraji, stranou od železnice i od hlavní silnice, v horách, kde byl jen dostatek kamene. K jeho rozvoji přispělo mimo jiné i navázání vlakového spojení mezi Vizovicemi, Zlínem a Otrokovicemi. Provoz na této trati byl zahájen 8. října 1899. Tato dráha navazovala na trasu Vídeň – Přerov a přinášela nové možnosti dopravy v podnikání.

Po roce 1900 se rozvoj Zlína zrychloval. Po smrti bratra Antonína v roce 1908 vyplatil Tomáš svou sestru a stal se jediným vlastníkem firmy. Postupně začal budovat nejen svůj podnik, ale také celé město. Zlín přitahoval pracovní síly z okolí a získával charakter živého průmyslového střediska. Byla zde zřízena elektrárna, zavedeno veřejné elektrické osvětlení, modernizovalo se vybavení města a rozbíhaly se rozvojové projekty a stavební aktivity. Díky tomu se začal zvyšovat i počet obyvatel.

Bohužel do tohoto zdárného rozvoje zasáhla první světová válka, která se nevyhnula ani Zlínu. Zásluhou aktivit Tomáše Bati však v této těžké době strádali zlíňští obyvatelé paradoxně méně než lidé z jiných měst. Jelikož Baťovy závody patřily za války k sedmi největším obuvnickým firmám v Rakousku-Uhersku, měl Zlín naopak díky vojenským zakázkám dostatek práce i během války, což Zlíňanům poskytovalo zajištění hmotných statků, ale také menší psychickou zátěž z války způsobenou nižším počtem odvedených mužů, které nebylo možno v práci nahradit ženami. Propad v rozvoji firmy přišel s koncem války. Většinu

zakázek firmy totiž tvořila vojenská obuv a ta již potřeba nebyla. Baťa byl nucen propouštět zaměstnance. Pro Baťovy závody nastalo období hospodářské nejistoty.

29. října 1918 se Baťovi zaměstnanci připojili k oslavám vzniku samostatné Československé republiky. V místních továrnách se toho dne o půl jedenácté zastavila práce a zlínské náměstí se zaplnilo účastníky velké národní manifestace. Téhož roku se také začaly vydávat závodní noviny Sdělení, které byly zároveň prvními zlínskými novinami. Vydávání novin bylo v době vládních nepokojů velmi důležité, neboť lidé měli konečně přístup k pravdivým a uceleným informacím, kterých se jim do té doby nedostávalo.

V roce 1919 se ve Zlíně k moci dostali sociální demokraté, které roku 1921 vystřídala komunistická strana. Vítězství komunistické strany však nebylo pro Baťu nijak přínosné. Zájmy Baťových závodů se se zájmy vedení města pod touto politickou stranou rozcházel. Baťa začal být kritizován za rozvoj vlastní sociální politiky a konflikty mezi Baťovou politikou a komunistickou stranou stále sílily. V roce 1923 porazila Baťova politika komunistickou stranu a Tomáš Baťa se stal starostou města Zlína. Tomáš Baťa usedl do čela průmyslového města, které stálo na počátku svého největšího rozvoje. V letech 1923-1938 se Zlín několikanásobně rozrostl a proměnil v zahradní město s mnoha možnostmi volnočasových aktivit. Do Zlína začalo přicházet čím dál tím více mladých lidí, které lákala Baťova škola práce, ale také vysoké výdělků. Pracovitost a výkonnost byly u Baťů dobře odměňovány. Roku 1927 se průměrná denní hrubá mzda v republice pohybovala 26-27 Kč, ale v Baťových závodech činila 39 Kč za hodinu. Baťa si cenil lidské práce, ale byl si vědom i nutnosti motivace v lidech. Roku 1925 přišel s ojedinělým přístupem k lidské práci u nás. Zavedl samosprávu dílen s podílem na zisku podniku, což znamenalo, že čím více dělníci pracovali, tím více si mohli vydělat. Byl to zároveň i důvod, proč Zlín neovládla radikální levice, která poukazovala na vysoké pracovní tempo a přetížení lidí v továrnách.

Levicová kritika se Baťovým závodům snažila škodit neustále. Kontroly a inspekce hledající mezery ve vedení podniku nebyly ničím neobvyklým. Tomáš Baťa si však dokázal poradit i s tímto problémem a dokázal levicovou kritiku umlčet. Důvodem tohoto úspěchu bylo to, že se prvotřídně staral o své zaměstnance. Jeho sociální program patřil ve své době k ojedinělým. Jako část podniku vzniklo sociální oddělení oficiálně až roku 1924, ale sociální cítění Tomáše Bati provázelo jeho práci již od počátků jeho podnikání. Sociální oddělení bylo rozděleno na poradenskou a evidenční činnost. V roce 1928 byl založen Baťův podpůrný fond. Jeho činnost se dělila na dva hlavní proudy: oblast sociálně-zdravotní a oblast podnikatelské činnosti. Cílem fondu bylo zdokonalení životní úrovně zaměstnanců firmy Baťa a péče o ně, poskytování výpomoci při narození dítěte, při dlouhé nemoci, při úmrtí

v rodině, udělování podpor bývalým zaměstnancům a podpor zaměstnancům v nouzi (pro vdovy, invalidy, důchodce...); získávání a provozování kinematografické licence a jiných živnostenských oprávnění; financování školství, zdravotnictví, výstavby rodinných domků... Baťa dokázal levici umírnit také tím, že lidem poskytoval nové pracovní příležitosti. Možnost vytváření nových pracovních míst a pozic přinášel Baťův specifický rozvoj závodů, který spočíval v absolutním osamostatnění se od dodavatelů. Z uvedeného důvodu vznikaly další přidružené závody zajišťující výrobu materiálu pro obuvnický průmysl.

Jako podnikatel Baťa rozvíjel své závody, zefektivňoval výrobu a nabízel příležitost práce. Jeho závody byly známy špičkovou technologií. Rychlý rozvoj technologie přitahoval pozornost celého Československa a brzy celého světa. Dokonce sám prezident Tomáš Garrigue Masaryk navštívil v roce 1928 Zlín a především Baťovy závody, aby sám mohl pocítit atmosféru tak prudkého průmyslového rozvoje. Ze zlínského továrního areálu expandovala do prodeje vedle kožených bot také gumová obuv, k tomu přibýly pneumatiky pro jízdní kola a pro automobily, dále také punčochy a ponožky, gumové koberce a hračky, krémy na boty atd. V roce 1931 dostal Tomáš Baťa oprávnění československé Národní banky k devizovým operacím, což mu nesmírně usnadnilo exportovat zboží. Zlín se stal centrem Baťovy obuvnické výroby, která pomalu zaplavila svět. Čím dál tím více vyškolených pracovníků odcházelo ze Zlína vést Baťovy závody v zahraničí. Tomáš Baťa se výrazně orientoval na export do Afriky a Asie, kde neměl téměř žádnou konkurenci. Jeho touha získat i velký díl zisků ze světového trhu vyvrcholila v roce 1932, kdy bylo otevřeno 666 prodejen ve více než 37 zemích. Tomáš Baťa nerozvíjel však jen výrobní závody, ale také prodejny firmy Baťa. Ve velkých městech (Praha, Liberec, Brno...) budoval velké, moderní obchodní paláce.

Jako starosta znal Baťa nedostatky svého města, ve kterém bylo potřeba mnohé vybudovat, ale jehož rozpočet na patřičný rozvoj nestačil. Baťovy závody se tak staly sponzorem nebo zcela financovaly mnoho městských staveb. Rostoucímu počtu nových zaměstnanců stavěla firma typické červené cihlové domky se zahrádkami, určenými pro relaxaci a aktivní odpočinek. Ve městě vyrůstala vzdělávací, kulturní a sportovní zařízení, která se významnou měrou podílela na výchovném zhodnocování volného času dětí, mládeže i dospělých obyvatel Zlína. V roce 1939 byl zlínský okres jedním z nejzaldidněnějších míst v českých zemích. Na Zlín připadalo 88 750 obyvatel.

Výčet Baťou zbudovaných staveb je hodně dlouhý. Patří mezi ně: tovární komplex, Baťova nemocnice (1927-1938 bylo vybudováno 14 pavilonů s lůžky pro pacienty, mezi nimi i první Baťův domov s 30 lůžky pro zestárlé a sociálně slabé, 1930 se součástí stal i školní

zubní ústav Českého Červeného kříže), Sociálně zdravotní ústav Baťovy nemocnice (zřízen 1932), založení zdravotnické matky (1932, organizovala veškerou ochranu a preventivní péči zaměstnanců a shromažďovala její výsledky), obchodní domy - menší obchodní dům (později přeměněn na tržnici) a desetietážový Obchodní dům Baťa (1931), hotel, Velké kino (1932), Společenský dům (1932, dnes hotel Moskva), Památník Tomáše Bati (otevřen 12. července 1933, pozdější Dům umění), školní a vědecké budovy, filmové ateliéry, tisíce nových bytů, sportovní areál (1926)... Výstavba bytů - volně stojící domky se čtyřmi bytovými jednotkami jsou nejstarším dochovaným příkladem baťovské firemní výstavby - „čtvrtdomky“, domky se dvěma bytovými jednotkami - půldomky. Pro svobodné pracovníky byl vybudován komplex ubytoven – internátů. Do podoby moderního průmyslového města s evropsky ojedinělým charakterem funkcionalistického města se Zlín přetvářel díky působení významných architektů Jana Kotěry, Františka Lydie Gahury, Vladimíra Karfíka a Miroslava Lorence.

První etapu budování města uzavřela tragická událost. Dne 12. července 1932 přináší všechny domácí i zahraniční noviny šokující zprávu. Tomáš Baťa tragicky zahynul. Stalo se tak na letišti v Otrokovicích, kde se krátce po startu zřítilo jeho soukromé letadlo, kterým právě odlétal na služební cestu. Do vedení závodů nastoupil nevlastní bratr Tomáše, vyučený švec s mnohými zahraničními zkušenostmi s vedením Baťových závodů, Jan Antonín Baťa. Jako svého nástupce si ho ještě za života vybral sám Tomáš. Jan Antonín v práci plynule navázal tam, kde jeho bratr Tomáš nečekaně svou práci ukončil. Ačkoli firmu převzal v době celosvětové krize, dokázal ji dále rozvíjet a v roce 1938 přivést k největšímu rozkvětu, stejně jako Zlín. I on prosazoval myšlenku, že moderní architektura je znakem pokroku a solidnosti firmy.

Kromě práce s vedením podniku a budováním města kladli oba bratři důraz na vzdělání. Tomáš Baťa si velmi rychle uvědomil význam vzdělání pro rozvoj podniku i města. Pochopil, že jen kvalitní, vzdělaní lidé jsou schopni zajistit rozvoj podniku a že investice vložené do vzdělání se mu několikanásobně vrátí. Proto začal ve Zlíně budovat nové školy a vytvářet ucelený vzdělávací systém.

Své myšlenky a ideje věnované školství Tomáš Baťa také hned realizoval. Zavedl vlastní podnikové vzdělávání, postaral se o to, aby byly ve Zlíně postaveny moderní a účelné školní budovy a aby v nich vyučovali kvalitní učitelé.

Tomáš Baťa měl rád děti a nikdy nelitoval času ani námahy, jednalo-li se o jejich výchovu a vzdělání. Jeho snahou vždy bylo, aby se všem dětem a mladým lidem dostalo příležitosti ke vzdělání, kam až sahají jejich přirozené schopnosti. Ve všech jeho projevech

o výchově a vzdělání se objevoval silný prvek: aktivita. Naučit děti a mladé lidi samostatnému myšlení, vynalézání, tvořivosti a řešení problémů. Škola musí tedy podněcovat, probouzet a zesilovat aktivitu, iniciativu a touhu po pokroku. Stejně jako Tomáš, uvědomoval si i Jan Antonín Baťa, že má-li se firma i město rozvíjet, musí se všem dostat lepšího vzdělání. Proto také on soustředil svou pozornost i na oblast školství, a to na všechny jeho stupně.

2.1 Školy, u jejichž založení stála firma Baťa nebo je finančně podporovala:

Předškolní zařízení:

16. září 1918 byla ve Zlíně otevřena první mateřská škola. Tato závodní škola se od začátku těšila velké oblibě, a proto se vedení závodů rozhodlo ji rozšířit a zřídit kromě ní ještě opatrovnu.

17. března 1924 byla za finančního přispění firmy Baťa otevřena městská mateřská škola.

Další mateřské školy postupně vznikaly v Loukách nad Dřevnicí (1935), v Baťově (1936, dnešní část Otrokovic), v městských čtvrtích: Letná, Zálešná, Díly, Kudlov, Louky, Prštné, Příluky, Zlínské Paseky..., také byly ve Zlíně zřizovány školy s jinojazyčnými třídami. 1933 byla ve městě otevřena německá mateřská škola a francouzská mateřská škola, ke kterým přibyla ještě mateřská škola anglická.

Školy obecné a měšťanské:

1923 obecná škola na Zlínských pasekách

1927 Masarykova obecná škola nad městskými sady

1928 Komenského obecná škola na Zálešné

1929 Masarykova pokusná diferencovaná škola měšťanská (1937 došlo k dělení této školy a na Zálešné vyrostla budova Pokusné diferencované měšťanské školy Komenského)

1931 Palackého obecná škola na Letné

1932 další Masarykova obecná škola ve školní čtvrti

1933 obecná škola v Prštném

1933 další obecná škola na Zálešné

1934 obecná škola na Kudlově

1934 Jinojazyčná měšťanská škola

1935 a 1938 pokusné školy dr. Edvarda Beneše v Otrokovicích na Baťově

Střední školy odborné a všeobecně vzdělávací:

1925 Baťova škola práce – vznikla z potřeby firmy mít vzdělané odborníky pro práci s progresivními technologiemi a moderními stroji

Obchodní školy (veřejná dvouletá obchodní škola 1933, Obchodní akademie Tomáše Bati pro zahraniční obchod 1937)

1933 Průmyslová škola strojnická

1933 Průmyslová škola koželužská v Otrokovicích

1935 Veřejná městská odborná škola pro ženská povolání

1936 Spolkové reálné gymnázium (firma Baťa neprojevovala o zřízení gymnázia ani obchodní školy zájem, podle J. A. Bati měly pro budoucnost Zlína cenu jen odborné školy zaměřující se na výchovu ševců, koželuhů, gumařů, strojníků, prodavačů apod.)

1937 Průmyslová škola – 3 oddělení: strojnické s pobočkou elektrotechnickou, technologické pro obuvnický průmysl, chemické se zaměřením na kožařství a gumárenství, později přibýly ještě oddělení stavební (1939), koželužské a pletářské

1937 Průmyslová škola chemická

1932 Vyšší lidová škola Tomáše Bati (nadstavbové zařízení)

Vzdělávací instituce firmy Baťa:

Pro dospělé zaměstnance firmy Baťa byly pořádány různé vzdělávací kurzy, byla otevřena podniková škola pro nově přijaté zaměstnance, exportní škola (pro vedoucí prodejen a nákupce), škola prodavačů, škola pro prodavače československého zboží v cizině, pilotní škola. Součástí výchovy vedoucích pracovníků byly doškolovací kurzy, semináře, přednášky a studijní cesty do zahraničí.

Učiliště Tomášov a Miladov (pokusná kolej pro mladé muže)

Studijní ústav Tomáše Bati – 1933, součást podnikového výchovně vzdělávacího systému firmy

Umělecké školy:

1933 Městská hudební škola „Dvořák“

1939 Škola umění (pozdější střední uměleckoprůmyslová škola)

Zlínské školství a jeho po léta úspěšně vedené experimenty, které firma Baťa podporovala a financovala, přinesly celému státu množství ověřených zkušeností.

3 Vznik hudební školy ve Zlíně

U zrodu hudební školy ve Zlíně stál místní Pěvecký hudební spolek Dvořák. Smíšený pěvecký sbor Dvořák vznikl roku 1919 spontánní transformací několika spolků a hudebně-literárních sdružení, které v baťovském Zlíně působily již před první světovou válkou. Zpočátku byla jeho náplní práce hudba a zpěv. Činnost sboru se ale neomezovala pouze na vlastní četná vystoupení. Postupně se stal vůdčím činitelem zlínského hudebního života a organizátorem hudebních akcí s prestižní účastí nejvýznamnějších osobností té doby. Byli jimi např. Josef Bohuslav Foerster, Jaroslav Křička aj.

Úmysl založit hudební školu ve Zlíně pocházel již z roku 1922. V této době se však ještě s udržení školy nedalo s jistotou počítat. Tehdejší doba si žádala systematického hudebního vzdělávání, vedeného novodobými metodickými směry, podle vyučovacích osnov. Fakt, že u zrodu školy stál pěvecký spolek Dvořák, je dokladem praxe 2. poloviny 19. století a začátku 20. století, kdy pěvecké spolky, zvláště na Moravě, zakládají „své“ hudební školy. Důvodem této činnosti byla jak potřeba výchovy vlastního dorostu, tak i snaha o propagaci hudební kultury mezi nejširšími vrstvami obyvatelstva a v neposlední řadě také zajištění okruhu návštěvníků spolkových koncertů.

K samotnému založení školy tedy došlo až o pár let později. Stalo se tak dne 18. dubna 1933, součástí slavnostního otevření byl i koncert Moravského kvarteta v čele s profesorem Jaroslavem Kvapilem.

„...Úkolem hudební školy je vliv na rozvoj a správné chápání hudby. Ve Zlíně, městě nevyčerpatelných technických možností má hudební škola ještě zvláštní úkol. Má vzbudit zájem nejširších vrstev o hudbu a zpěv. Zlín je městem tvrdé práce, hudba pak nejlepší a nejúčinnější protiváhou, která bude charakter zlínského života doplňovat. Ve Zlíně, kde je vše neobvyklé, nové, velkorysé, musí i hudební škola mít tyto znaky. Nesmí se bát pokusů, musí zachytit a podporovat hudební zájem širokého publika, přivést ho zpět k lidové písni a poskytnout možnost poslechu dobré hudby. ...“¹

(část jednoho z projevů přednesených při otevření školy)

¹ ĎURIŠOVÁ, L. *Odras rozvoje firmy Baťa ve struktuře vzdělávacího systému ve zlínském regionu v letech 1894 – 1948*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně Fakulta managementu a ekonomiky, 2011, s. 117.

Školu spravovalo kuratorium, které také zajišťovalo hmotné prostředky nezbytné k provozu. Kuratorium městské hudební školy Dvořák tvořili: Mudr. Leopold Král (obvodní lékař, předseda), JUDr. Pavel Blažek (advokát, 1. místopředseda), Bohumil Loučka (soudce, 2. místopředseda), Antonín Kvasnička (městský tajemník, jednatel), Josef Jelínek (poštovní revident, pokladník), členové: František Šmíd (učitel a dirigent Pěveckého hudebního spolku Dvořák), Bohumil Unger (úředník firmy Baťa a. s.), Jan Bárta (úředník pojišťovny).

Prvním ředitelem školy byl František Bartoš z Prahy, ten však ve funkci setrval pouhých 14 dnů. Jeho nástupcem se stal Josef Solnař z Mariánských Lázní, který školu vedl do konce školního roku 1934 - 1935. Městská hudební škola Dvořák nejprve sídlila v budově zlínského zámku, kde měla 10 místností, později se přestěhovala do Komenského školy (pozdější knihovna Františka Bartoše). Škola začínala s 85 žáky, vyučovalo se pouze hře na klavír a zpěvu. Škola v té době bojovala s řadou problémů, jako bylo zajištění hmotných (dva klavíry škole věnovala firma Baťa), ale i pedagogicko-organizačních podmínek výuky. Chyběly řádné vyučovací osnovy, protože ač si kuratorium jako předlohu vyžádalo osnovy od okolních spolkových škol, tyto nevyhovovaly. Neexistoval pevný řád organizační, služební, ani platový. Škola se tehdy více podobala soustředěné soukromé výuce na hudební nástroje.

Snahou vedoucích činitelů kuratoria bylo zvýšení počtu žáků. K 1. září 1935 stoupá jejich počet na 122 (59 houslistů, 60 klavíristů, 1 cellista a 2 trumpetisté).

4 Škola pod vedením Josefa Jírů

V září 1935 se do čela školy postavil Josef Jírů, houslový pedagog a zároveň výborný organizátor s citem pro vytváření moderní koncepce výuky.

I. výroční zpráva za rok 1935-36

Úvodem

(výňatek)

„Hudba, jeden z nejkrásnějších a nejhlubších plodů lidského ducha má mnohostranný poměr k životu. Jednou z nejkrásnějších a nejcennějších složek tohoto vztahu je působení její síly na lidskou duši, které je tak široké, že ji činí jedním z nejcennějších prostředků výchovy smyslu pro krásu a dobro věci i života a tím vynikajícím prostředkem moralisace člověka. Ukazují-li události denního života ve všech jeho složkách, stále větší a větší potřebu zvýšení kultury jednotlivce, jako základu k podmínkám zlepšení poměrů nejen kulturních ale i politických a hospodářských, pak náleží ve výchově hudbě místo mnohem význačnější, než jakého se jí dosud dostávalo.

Byl by velmi povrchním názor, že hudba a umění vůbec, se nehodí do praktické doby rekordů a technického rozmachu. Naopak, je nutno stále si připomínati, že člověk dovede plně a hodnotně využít všech možností, které mu poskytují rozmnožené prostředky technické a hmotné jen tehdy, odpovídá-li jim stejně výše hodnot vnitřních, kultura rozumu a srdce.

...hudba, kterou sami tvoříme, dovede nám dáti plné uspokojení ducha v touze po ušlechtilém vyjádření citu, dovede v nás vytvořiti citový základ, který v nás znásobí všechny radostné dojmy a naučí nás plně prožívat vše v radostné víře v sebe. Podpoří náš životní optimismus, neboť v ní není negace, záporu, ale samý klad, neboť hudba i smutek mění v píseň.

To všechno ovšem může vytvořiti jen hudba dobrá, která je výsledkem dobré hudební výchovy. Pohříchu hudební výchova valné části naší mládeže je svěřována lidem, nemajícím odborného vzdělání a kvalifikace. Samozřejmě, že dítě pak neprospívá, náklad na učení je ztracen a nádherná oblast hudebního umění a jeho krásných vlivů zůstává tak přes hmotné oběti rodičů, schopným jedincům uzavřena.

Naším úkolem v hudební škole je v první řadě přemáhání technických překážek a obtíží praktického technického výcviku na tom kterém hudebním nástroji. Vlastní to cesta

za sblížením žáka hudbě. Jenom výtečný učitel a odborník může usnadnit tu často těžkou cestu výcviku, zredukovati hořkou pravdu přísloví „Učení – mučení“ na nejmenší míru, ale jak i tu lze působit na mravní stránku žákovu po stránce výchovy vůle, ví každý učitel, kterému učení není jen zaměstnáním. Nové metody vyučovací a účelné časem šetřící osnovy to jsou předměty naší snahy a práce v dohledné době. Ale žádná práce není dost velká k vybudování velké a dobré, na zdravých základech odborně založené zlínské hudební školy.“

Josef Jírů²

Význam hudební školy „Dvořák“ pro Zlín.

II. výroční zpráva za školní rok 1936-37

(výňatek)

„Zřízením městské hudební školy byl Zlín obohacen o významnou instituci, jejíž vliv bude jistě patrný až v budoucnosti. Vznikla tu základna, na níž možno soustavně a záměrně působit jednak vzděláváním hudebníků, jednak vychovávat chápání hudby a pěstovat hudebnost širšího obyvatelstva. Obojího jsme měli ve Zlíně nutně zapotřebí. Průmyslový život většiny obyvatel našeho města by se vyvíjel k určité jednostrannosti a pěstování a naslouchání hudby jest nezbytným korektivem. Jest ovšem údělem každé školské instituce, že její činnost nevykazuje ihned pronikavé zásahy, tím spíše pak, jedná-li se o ústav, jehož život jest odvislý od více či méně chápané důležitosti obyvatelstvem.

...

Stejně nezbytné jest rozšířiti blahodárný vliv školy na velké řady mladých lidí, zaměstnané ve zdejším průmyslu, z nichž by měli vyrůst nejen průkopníci průmyslu a obchodu, ale také lidé plných srdcí, otevřených ku přijímání všeho, co kráší ducha a co konečně tím dává životu pravé poslání. Jedním z těchto prostředků jest dobrá hudba.“

Fr. Valenta³

Josef Jírů rozšířil hudební oddělení o hru na housle, na violoncello, na dechové nástroje, na harfu, o zpěv sólový a dětský i o hodiny hudební teorie. Počet žáků i pedagogů vykazoval vzestupnou tendenci, a tak bylo ke dni 1. září 1937 na škole zapsáno 344 žáků,

² JÍRŮ, J. I. *VÝROČNÍ ZPRÁVA za školní rok 1935 - 1936*. Zlín: Městská hudební škola „Dvořák“ ve Zlíně, 1936, s. 4-5.

³ JÍRŮ, J. II. *VÝROČNÍ ZPRÁVA za školní rok 1936 - 1937*. Zlín: Městská hudební škola „Dvořák“ ve Zlíně, 1937, s. 5.

kteří vyučovalo celkem 13 učitelů včetně ředitele. Vznikla tu dost široká základna, jíž se dostávalo nejen přímého hudebního vzdělání v užším slova smyslu, ale též receptivní hudební výchovy. Vyrůstal zde i širší okruh hudebního obecnstva.

Škola měla pro žáky, kteří neměli doma klavír, k dispozici 3 klavírní cvičebny, které sloužily také k nově zřízenému vyučování obligátního klavíru pro žáky instrumentálních tříd, zahájenému 15. září 1937. V plánu byl také kurz hudební výchovy pro dospělé.

Pod vedením ředitele Josefa Jírů se ve škole realizovalo mnoho nových myšlenek. V organizaci školní výuky nastaly podstatné změny směřující k novému rozdělení učiva na úseky odpovídající pracovním možnostem jednoho školního roku, také byly zavedeny postupné zařazovací zkoušky na konci roku, které měly sloužit jako kontrola práce žáků a učitelům přinést možnost porovnání a konfrontace užitých vyučovacích metod a myšlenek.

Ze zprávy ředitele školy, valné hromadě Pěveckého hudebního spolku Dvořák ve Zlíně, za školní rok 1936-37.

„Rozdělení školy na 8 elementárních tříd a 4 ročníky vyššího oddělení odpovídá skutečným studijním možnostem a v praxi se dobře vžívá.

Při závěrečných zkouškách vidíme, že vytčeným hranicím předepsané látky na jeden rok se rok od roku více přibližujeme a že je dosažitelná. Zápisy o vykázané a dosažené výši u každého zkoušeného žáka nám během několika let budou zcela spolehlivou směrnicí pro definitivní stanovení požadovaného rozsahu látky na jeden rok, zcela přesně odpovídající průměrným schopnostem žáků, se zřetelem k místním poměrům a časovým pracovním možnostem našich žáků.

Oboje zařízení, pevně rozdělená látka i zkoušení jejího splnění, zcela plní svůj úkol. Pracovní úroveň školy značně stoupla díky obojímu zařízení.“⁴

Ve školním roce 1937 - 1938 byly zavedeny dva nové předměty. Prvním z nich byla přiřazená hudební výchova. Fungovala jako povinný předmět pro žáky všech oddělení školy. Byl to pokus o novou organizaci elementárního vyučování, vycházející z předpokladu, že k rychlejšímu postupu žakovy hudebnosti nestačí jen výkon na nástroj. Proto byly

⁴ *Kronika*. Městská hudební škola Dvořák ve Zlíně 1937 – 1938, zpracoval JÍRŮ, J.

do přiřazené hudební výchovy zahrnuty tyto složky: intonace, harmonie, stavba skladby atd. Zkušenosti během času ukázaly i další možnosti rozvoje hudebnosti jako celku.

Druhým nově vzniklým předmětem byla přípravná hudební výchova. Otevřením tohoto oddělení došlo k realizaci pokusného oddělení školy. Bylo určeno pro děti, které zatím na žádný nástroj nehrají. Předpokladem bylo, že žáci s předběžně vycouvanou hudebností, intonační představou a rytmickým cítěním, spolu s nejnntnější přípravou teoretickou, budou snáze překonávat začátky speciálního technického výcviku na konkrétním nástroji. To vše mělo být vyučováno formou přiměřenou různým věkům dětí. Po roce 1945 se tento předmět stal povinným pro všechny školy v republice.

Z dobového tisku:

Zlín povede i v hudební výchově

Rozhovor s ředitelem Městské hudební školy Dvořák ve Zlíně, Jos. Jírů

Zlín, 4. X. 1937

„Proslýchá se, pane řediteli, že chcete zřídit ve Zlíně pokusnou hudební školu a použití na ní vlastních nových metod.

Nechci vzbudit dojem pokusnosti stůj co stůj, proto nepoužiji tohoto termínu. Jisté je, že hudební školství u nás volá po reformách a je polem, které čeká na zpracování. Naší snahou je tedy zatím vytvořiti ve Zlíně lepší hudební školu, než jaké jsou jinde.

Mohl byste vysvětlit neodborníku podstatu vaší nové metody?

V základech. Jistě jste se učil v mládí na hudební nástroj a jako každému klukovi, bylo vám jistě milejší všechno možné než studium cvičení, jejichž obtížnost byla sama sobě účelem, jehož konce jste ve své představě nepostihl. K tomu hudební obsah těchto cvičení vás nijak nezaujal. To, myslím, je hlavní příčinou ztráty zájmu a tím i píle většiny žáků. Jde tedy o to, zbaviti tato cvičení tupé mechanisace a nahraditi je cvičením, jež bude zajímavou prací a jeho účel mu bude jasný, dokonce po krátké době bude umět žák sám tvořiti si ona potřebná cvičení. Uděláme to tak, že od počátku budeme tvořiti technická cvičení rozbořem cenných a krásných písní. Tím odpadne zbytečného cvičení jen pro cvičení a zkrátíme tím o mnoho délku studia. Nevytvoříme ovšem metody pro lenochy, krása hudby je závislá na dokonalosti

manuálních funkcí, ale vytvoříme metodu, která cestu za touto dokonalostí zkrátí, zpříjemní, přiblíží žákovu zájmu a oživí radosti z hudby.

Kolik jste už realizovali z této práce ve škole?

Jde o nové cesty, k nimž si tvoříme prostředky. Základem a východiskem bude oddělení přípravné hudební výchovy, které jsme letos otevřeli. Má nám dodat do nástrojových tříd žáky s vychovaným rytmickým cítěním, intonační představivostí, což všechno, vytvářeno dříve na nástrojích samých, prodlužovalo celou práci. Nová škola pro začátečníky v nástrojových odděleních se letos prvý rok zkouší v mé houslové třídě.

Jak jste spokojen s výsledky nové metody?

Pokud již dnes mohu souditi, nebyla moje práce marná. Svědčí o tom zájem, který projevují o metodu hudební pedagogové. Dokonce profesor pražské konservatoře Adolf Cmíral ohlásil nám zájezd s celým svým oddělením.⁵

Začátek školního roku na Městské hudební škole Dvořák

Zlín, 13. XI. 1937, J.Jírů

(výňatek z dobového tisku)

„...Vnitřní adaptací získala škola řadu nových, krásných a zdravých tříd. Počtem žáků se zařadila mezi největší hudební školy na Moravě, které mají starou tradici. Veřejnou činností je dávno na prvním místě mezi hudebními školami v republice. Organizací vyučování má všechny podmínky dáti v hudební výchově naší mládeži nejlepší, co současná hudební pedagogika poskytuje. Je na rodičích zlínských dětí, aby pochopili, čím je člověku hudební vzdělání a dali všem svým dětem příležitost vzdělati se v hudbě v odborném ústavě, jehož organizace přejímá za výsledky záruku, jak je to jen možné.“⁶

⁵ Tamtéž.

⁶ Tamtéž.

Zlín, 27. XI. 1937

„Městská hudební škola ve Zlíně dosáhla v minulém týdnu počtu 370 žáků. Při škole bylo zřízeno učiliště hudební výchovy, které se má stát podkladem projektované pokusné hudební školy. O metody, používané ve zlínské hudební škole se zajímají pražská i brněnská konzervatoř.“

Josef Jirů⁷

I přes veškerou snahu vedení školy o propagaci hudební výchovy a pochopení jejího významu pro studium hry na nástroj žáky i jejich rodiči, docházelo k problémům s docházkou do tohoto předmětu. Dokladem toho je zápis v protokolu II. řádné klasifikační porady učitelského sboru školy ze dne 24. ledna 1938:

Prospěch žáků:

„Všeobecně konstatován pokles výkonnosti žáků ve všech odděleních školy. Je nutno zjistiti, že pracovní podmínky na naší škole nejsou dobré. Velká většina žáků si stěžuje, že pro značný rozsah vyučování v literních školách a domácích příprav k němu, nezbývá jim naprosto času ke cvičení. Rodiče vesměs na tuto okolnost poukazují při našich stížnostech, nebo tvrzení svých dětí potvrzují. Z téhož důvodu se žáci vyhýbají také návštěvě všech přiřazených předmětů. Jeví se tedy v celkovém prospěchu žáků pokles. Vyučování v přiřazených předmětech je pravidelné. Hudební výchova je stále poměrně dobře navštěvovaná. Mnoho žáků se ovšem do vyučování nedalo zapsati z výše uvedeného důvodu. Je v zájmu věci i žáků samých, aby učitelé svým vlivem působili na ně v tom smyslu, aby všichni rodiče uznali naléhavost návštěvy těchto předmětů a aby se jejich vyučování zúčastnil největší počet našich žáků. Proto žádá ředitel školy všechny členy sboru, aby přesně kontrolovali návštěvu ve svých třídách a působili na žáky, aby jejich návštěva byla pravidelná.“⁸

⁷ Tamtéž.

⁸ Tamtéž.

5 Pedagogický sbor školy a jeho koncertní činnost v předválečném období

Městská hudební škola Dvořák budila v odborných kruzích značnou pozornost nejen organizací výuky, ale i svou uměleckou koncertní činností. Rozsáhlost veřejné kulturní činnosti učitelského sboru byla pozoruhodná. Neměla soupeře v žádné jiné hudební škole v republice, i když se jednalo o školy s tradicí několika desítek let a s mnohem početnějším pedagogickým sborem. V zájmu školy bylo získat pro práci v ní nejen dobré pedagogy, ale zároveň také umělce ve svém oboru. Učitelé školy, mezi nimiž byli i dobří odborníci, se často střídali. Přechodně se mezi nimi objevil např. klavírista Vilém Vaňura. Po řadu let zde vyučoval skladatel Oldřich Palkovský. Na počátku okupace začal na gottwaldovské hudební škole učit pianista Václav Laňka. Studoval na konzervatořích v Praze a v Brně, absolvoval klavírní oddělení profesora Františka Schäfera a byl poté dva roky korepeticem v brněnském zemském divadle. V té době také složil scénickou hudbu k několika hrám pro děti. Uplatnil se později významně v hudebním životě svobodného Gottwaldova.

V podání učitelů školy zaznívaly skladby českých i zahraničních skladatelů. Od školního roku 1935 – 1936 byla tato činnost organizována jako abonentní cyklus koncertů. Pořádání koncertů mělo cílevědomou programovost. Cykly zahrnovaly koncerty komorní i orchestrální, na kterých spoluúčinkoval k tomu účelu zorganizovaný symfonický orchestr pěvecko-hudebního spolku Dvořák. Tyto koncerty se staly jádrem kulturní činnosti města.

Orchestrální večer ve Zlíně

Reakce na orchestrální koncert pořádaný dne 14. prosince 1937

V-ta

(výňatek z dobového tisku)

„Téměř každého z posledních roků se koná ve Zlíně pokus vytvořit vlastní symfonický orchestr z vyspělých ochotníků, doplněný členy zdejší hudební školy. Posud se neseťkalo toto uznáníhodné snažení se žádoucím úspěchem. Není tomu skoro ani jinak možno, neboť jest známo, že ve Zlíně čas jsou především peníze a jest tudíž toho času velmi málo; zvláště jedná-li se o tak nevděčnou práci, jako jest sedět za orchestrálním pultem, doma poctivě cvičit, chodit pravidelně do zkoušek a při tom odpoutat se od výsad svého povolání a stát se rovnocennou složkou kolektivu, jemuž vládne jedna vůle. To byly, jsou a patrně budou

potíže všech ochotnických souborů orchestrálních a tím jsou také omezeny požadavky, jež nutno klást na výkon takového souboru. K těmto vnějším potížím přistupují zhusta nedostatky technické, nevyrovnanost nástrojových skupin, nevytříbenost zvláště u dřevěné harmonie apod. Málokdy se také najde silná dirigentská osobnost, která by jednak zvládla všechny tyto obtíže a jednak vtiskla výkonu pečeť individuálního prožití a nadprůměrné reprodukční dokonalosti. Nelze říci o „Symfonickém orchestru pěvecko-hudebního spolku Dvořák“ (jak zněl název), že se na něj vztahují uvedené nedostatky. Naopak: nejednou zněl z početného souboru asi 50 hráčů pravý orchestrální zvuk, nejednou zvuk smyčců se ozval vřelostí i jemností, dechová harmonie nepřikrývala vždy – jak tomu bývá – soubor smyčcový, orchestr osvědčil ku př. v doprovodu k Mozartově koncertu velkou pružnost i jemnost, výkon orchestru tedy nejednou se povznesl nad běžnou ochotnickou úroveň; přece však aspoň k poměrné dokonalosti je třeba stálejšího cviku a ne pouze příležitostného sestavení k jedinému vystoupení. Možnosti orchestr ukázal, je nutno je dál soustavně pěstovati...“⁹

Abonentní koncerty však zdaleka nebyly jedinou kulturní aktivitou školy. V roce 1937 byla škola požádána o spolupráci pedagogickým oddělením Studijního ústavu ve Zlíně, pro který uspořádala výchovné hudební večery. Ty byly určeny mladým mužům a ženám Baťovy školy práce a měly za úkol popularizovat mezi nimi hudební umění a budit o ně zájem. Každý z večerů byl věnován některému velkému skladateli (Antonín Dvořák, Bedřich Smetana, Wolfgang Amadeus Mozart), o jehož životě a díle promluvil ředitel školy Josef Jirů. Po výkladu následoval pořad vybraných děl z tvorby, provedených jak členy učitelského sboru, tak gramofonovou reprodukcí. Na jednom večeru spoluúčinkoval i Pěvecký hudební spolek Dvořák.

Mimo to účinkovali učitelé na různých kulturních a společenských podnicích rozličných zlínských korporací (např. pro Československý Červený kříž), literárních škol, ale také reprezentovali školu na koncertech mimozlínských a v rozhlasových relacích, kde zaznívaly skladby zlínského pedagoga Oldřicha Palkovského nebo účinkovalo komorní sdružení školy, Zlínské trio.

⁹ Tamtéž.

5.1 Zlínské trio

Zlínské klavírní trio bylo založeno roku 1935. Jeho složení nebylo zpočátku ustálené, protože u klavírního partu se vystřídaly nejprve učitelky Edita Babilonová, Olga Filková a učitel Elemír Klimša, po příchodu Václava Laňky do Zlína se soubor, v té době s již čtyřletou tradicí, ustálil na konečné sestavě: pianista Václav Laňka, houslista Antonín Mück, pozdější primarius Zikova kvarteta¹⁰ a častý host brněnského rozhlasu, a violoncellista Jan Růžička, budoucí profesor konzervatoře v Ostravě. Zlínské trio absolvovalo desítky úspěšných vystoupení doma, v moravských městech, v brněnském rozhlase i v Praze. Rozešlo se až po roce 1945. Josef Bohuslav Foerster mu věnoval třetí klavírní trio a Oldřich Palkovský pro ně složil svůj opus číslo 11.

Koncert Zlínského tria v Praze

koncert ze dne 15. února 1938 pořádaný v sále Ústřední knihovny města Prahy

-rk.

(Výňatek z dobového tisku)

„Město Zlín roste a stává se soběstačným ve všech směrech. Že usiluje o to i na poli umění hudebního, to přijelo do Prahy dokázat Zlínské trio, sdružující tři mladé hudebníky: houslistu Ant. Mücku, violoncellistu Jana Růžičku a pianistku Olgu Filkovou. Samostatný koncert tohoto sdružení v Městské knihovně, 15. II., na jehož pořadu byla klavírní tria od Hummela, Foerstera a Novákovo trio v baladovém slohu, dal nečetnému posluchačstvu si uvědomiti, že Zlínské trio je sympatickým komorním svazkem, zvláště u smyčcových nástrojů, opatřených velmi dobrými hráči, v jehož poctivě připravených výkonech je patrná vážná snaha o souhru hudebně ukázněnou a zdravým cítěním vedenou. V jejich umění, které při známé zlínské houževnatosti v práci, jistě rychle poroste, zakmitl se mnohý příslib správného slohového i vnitřního uchopení věci, jenž opodstatnil vážnou spokojenost obecnstva.“¹¹

¹⁰ Smyčcové kvarteto, které v letech 1920 – 1966 působilo v Praze.

¹¹ JÍRŮ, J. III. VÝROČNÍ ZPRÁVA za školní rok 1937 - 1938. Zlín: Městská hudební škola „Dvořák“ ve Zlíně, 1938, s. 19.

Mimo koncertů prováděných učiteli pořádala škola samozřejmě také veřejné večery, na kterých účinkovali žáci školy. Tyto se konaly ve školním sále nebo v zasedací síni městské radnice.

6 Zlínská hudební kultura v období II. světové války a krátce po ní

Ve školním roce 1938 - 1939 se počet žáků vyšplhal až na číslo 528. Byli vyučováni jak na kmenové škole ve Zlíně, tak na dvou pobočkách v Otrokovicích a v Uherském Hradišti. Za druhé světové války se navzdory omezujícím okupačním nařízením rytmus práce na škole nezastavil a pokračoval na dobře položených základech. Za okupace se Dvořák i jeho škola snažily plnit vlastenecké, buditelky posilující a umělecky hodnotné poslání, kterým hovořila česká hudba k národu. Podobně jako okolní spolky zaměřil se na důstojný průběh národních hudebních kampaní, rozšířil svou činnost na venkov, užíval forem pravidelných hudebních besed – ve Zlíně to byly hudební neděle – a v dobách citelného oslabení vlastního sboru zval do města hosty.

Jelikož se hudební škola každým rokem dále rozrůstala, potýkala se s nedostatkem učitelských sil. I s touto situací souvisel další problém a to byla skutečnost, že noví učitelé nebyli dostatečně připraveni na provádění nové praxe, která na škole fungovala v souvislosti s výukou teoretických předmětů. Gottwaldovská¹² škola si vybudovala systém úplného hudebně-teoretického vyučování, které zahrnovalo všechny teoretické disciplíny v rozsahu potřebném jak pro vyspělý hudební amatérismus, tak jako základ pro případné pozdější odborné studium. Takových výsledků dosahovala nejen díky náplni vybraného učiva, ale zejména formou vyučování. Zajímavost podání byla předpokladem, na němž závisela pravidelnost návštěvy těchto předmětů, poněvadž byla dobrovolná.

Takovému způsobu výuky se však doposud nikde nevyučovalo. Tehdejší konzervatoře se otázkami praktické pedagogiky, kromě metodiky hlavního předmětu, nezabývaly. A tak si v Gottwaldově uvědomili, že jediným možným řešením bude si potřebně vyškolené učitele vychovat. I přes perzekuci a zákaz zřizování českých škol v době okupace došlo při hudební škole Dvořák v roce 1941 k založení „hudebně pedagogického oddělení pro vzdělávání učitelů hudebních škol“, které plně nahrazovalo výuku na konzervatoři. Kromě hudebních předmětů zahrnovalo studium výuku češtiny, pedagogické psychologie, didaktiky, vyučovatelské praxe, kulturních dějin a po převratu v roce 1945 se přidala ještě ruština a angličtina. Cvičnými třídami byla jednotlivá oddělení Přiřazené hudební výchovy. Absolventi tohoto oddělení získali po pětiletém studiu diplom učitelské způsobilosti.

¹² Město Zlín neslo v letech 1949 – 1989 název Gottwaldov.

Ministerstvo školství a kultury v dubnu 1949 toto oddělení dekretem přejmenovalo na Státní hudební školu v Gottwaldově. Tak vznikla první státní hudební škola vyššího typu v českých zemích. Vyučovat se zde začalo 1. října 1949. Již v roce 1950 však byl tento ústav z důvodu nedostatku vyučovacích prostor i internátního ubytování žáků přestěhován do Kroměříže. V roce 1952 byla Státní hudební škola přejmenována na Vyšší hudební školu. Ta se pak 15. prosince 1960 stala pobočkou brněnské konzervatoře a znovu se osamostatnila až v roce 1971, kdy se z ní stala Konzervatoř Kroměříž. Naposledy se název školy změnil v roce 1989, a to do dnešní podoby, na Konzervatoř Pavla Josefa Vejvanovského. V českých zemích jde o třetí nejstarší konzervatoř po Praze (1808) a Brně (1919).

Během okupace také došlo ke stěhování školy, po kterém se dostala do svých nynějších prostor na ulici Štefánikově, zbudovaných původně jako Obchodní a společenský dům podle návrhu architekta Vladimíra Karfíka v roce 1936.

Na rozvoj kulturního života města brzy po osvobození měl podstatný vliv učitel hudební školy a vedoucí jejího pedagogického oddělení Václav Laňka, který navrhl závodní NP (národní podnik) Baťa, aby založil kulturní oddělení, které by organizačně zajišťovalo výchovu a zábavu pracujících. Návrh byl uskutečněn a Laňka byl ustanoven vedoucím referátu. V návaznosti na Hudbu Baťa, hlavně dechový orchestr, který byl příležitostně doplňován o smyčcové nástroje, byl roku 1945 ve městě založen symfonický orchestr a roku 1946 následovalo také závodní divadlo. Obě instituce prošly dlouhým vývojem, než se ustálily jako dnešní Filharmonie Bohuslava Martinů a Městské divadlo Zlín. Asi největší zásluhy o vznik filharmonie měl právě pedagog Městské hudební školy Dvořák, Václav Laňka.

Počátkem roku 1949 přešel Václav Laňka do Domovů pracující mládeže NP Svit¹³ jako vedoucí hudební výchovy. Výchovná péče byla věnována nejen mládeži české a slovenské, ale i bulharské, polské, jugoslávské a řecké, která se v Gottwaldově školila. V hudební činnosti mu s několika dalšími hudebně vzdělanými vychovateli pomáhal Jaroslav Konečný, absolvent varhanního oddělení brněnské konzervatoře, skladatel a pozdější ředitel gottwaldovské hudební školy.

Laňka vypracoval tříletý plán výchovy k hudbě ve formě třiceti měsíčních přednášek a besed s ukázkami z celé oblasti hudby a zpěvu. Prošlo jimi 8 642 posluchačů. Šlo o poutavý, přístupný způsob, jak přiblížit dělnické mládeži hudební umění, obohatit její rozhled, vypěstovat dobrý vkus a vést ji k aktivní hudební výchově v kroužcích, sborech, orchestrech

¹³ NP Baťa byl 27. října 1945 znárodněn. Od 1. ledna 1949 fungoval jako NP Svit.

za vedení členů Filharmonie pracujících a učitelů hudební školy. V domovech takto žilo a pracovalo až šestnáct pěveckých souborů s 635 hochy a děvčaty. Desítky mladých lidí se učily hrát za vedení asi pětadvaceti externích učitelů na jednotlivé nástroje. Hudební soubory GUS, Hej rup, pěvecký soubor Marie Majerové, Slovácký soubor písní a tanců měly zvučné jméno.

Jaroslav Konečný, který v domovech zřídil hudební školu a vedl čtyři soubory, nastoupil na podzim roku 1950 na místo ředitele městské hudební školy. V následujícím roce 1951 dostal Václav Laňka za svou práci Cenu osvobození města Gottwaldova. V roce 1954 Václav Laňka odešel a uplatnil se znovu v hudebním školství.

6.1 František Blaha

Další významnou osobností v oblasti gottwaldovské hudební výchovy byl František Blaha. Výchovné koncerty podle jeho metodiky se staly celorepublikovým fenoménem. František Blaha, vedoucí kabinetu pro hudební výchovu při okresním pedagogickém sboru, se stal organizátorem výchovných koncertů v prosinci 1951. Před tím se koncerty pro mládež v Gottwaldově omezovaly na nahodilé návštěvy generálních zkoušek nebo produkcí a na pasivní poslech bez předchozích informací o programu. Nové výchovné koncerty byly rozvrstveny na tři věkové kategorie. Vycházely z požadavků osnov hudební výchovy v příslušných ročnících a měly důslednou metodickou osnovu.

Program koncertů s rozborem skladeb, ukázkami motivické práce, informacemi o skladatelích a vzniku skladeb byl zaslán do škol asi měsíc před koncertem a žáci ho probírali v hodinách hudební výchovy nebo prostřednictvím školního rozhlasu dopředu. Učili se zpívat melodie skladeb, které potom na koncertě poznávali, a skladba jim už nebyla tak cizí. Na koncertech jim byly představeny nástroje zvlášť i ve skupinkách, byla jim přehrána témata skladeb a až potom skladba jako celek. Probíhaly také soutěže mezi školami a třídami, kdy jejich zástupci odpovídali na otázky a hodnotila je žakovská porota.

Po organizační stránce muselo být všechno dobře připraveno, protože se v jednom dni po sobě konaly až tři produkce a na každou z nich přišlo asi 1 300 dětí, které zcela zaplnily sál Velkého kina.

V praxi to na koncertech probíhalo zhruba takto: Program pro žáky ve věku deseti až patnácti let měl tři hlavní části. Nejprve František Blaha vyprávěl o skladateli, jemuž byl

pořad věnován. Cílem druhé části bylo seznámit postupně mladé posluchače s orchestrem a jeho nástroji. Na vlastní poslech díla, obvykle programní skladby, byly děti připraveny prostým rozborem díla a citací hlavních myšlenek, které předvedl orchestr.

Zájem dětí se měl vzbudit zajímavými příhodami a detaily. Konkretizaci usnadňovaly světelné obrazy. Na praktické dotvrzení získaných poznatků vystoupil z orchestru hráč, který ukázal rozsah nástroje, jeho funkci a možnosti.

Práce s nejmenšími posluchači se obvykle prováděla formou hudebních besed. Na nich si žáci vyslechli vyprávění ze života skladatele a získali poznatky o jednom nástroji. Součástí byl také individuální i kolektivní zpěv dětí, tanečky, scénky z hudebních filmů, světelné obrazy a po nich drobné skladby většinou podložené nebo určené textem, základní hudební formy. Děti poslechem hudby také na školách oslavovaly své narozeniny. Oslavenec dle svého přání zvolil dílo, které bylo předvedeno. Prostřednictvím školního rozhlasu se také pořádaly malé koncerty podle přání jednotlivých tříd.

Výchovným koncertem péče o zvolené skladby však neskončila. Učitelé hudební výchovy skladby v hodinách opakovali. Opět při tom dodržovali základní složky metodického postupu, vcítění na začátku, po něm pozorný poslech a nakonec stručné shrnutí dojmů a poznatků.

Gottwaldovské výchovné koncerty vyvolaly u hudebních pedagogů i u veřejnosti velký zájem a staly se tak obecně známými. Jejich osnov a metod se hojně užívalo. Soustavu výchovných koncertů začali budovat hudební pracovníci v Praze, Brně, Plzni, Ostravě a Olomouci, na Slovensku hlavně v Bratislavě. Dělo se tak často za Blahova přispění. Ministerstvo kultury ocenilo gottwaldovskou hudební výchovnou činnost se zřetelem k Filharmonii pracujících, která se na ní soustavně podílela, dne 21. prosince 1954 tím, že ji vyznamenalo čestným titulem a odznakem „Vzorný pracovník ministerstva kultury“. Orchester jmenoval Františka Blahu čestným členem.

7 Škola pod vedením Jaroslava Konečného

Mezi lety 1950 a 1955 se vedení školy ujal Jaroslav Konečný. Gottwaldovská hudební škola během těchto 5 let úspěšně rozšiřovala veřejná vystoupení svých žáků i učitelů a přispívala tak k dalšímu rozvoji hudebního školství.

V padesátých letech začalo být v Gottwaldově po vzoru jiných měst organizováno Gottwaldovské hudební jaro (1960 Gottwaldovské kulturní jaro) s cyklem významných hudebních akcí. Vedle Filharmonie pracujících, Dvořáka a souborů Závodního klubu na něm byly ke shlédnutí zpravidla operní, operetní a baletní představení divadel z Olomouce, Opavy a Bratislavy, přední státní orchestry, soubory lidové tvořivosti a taneční nebo estrádní orchestry. Jelikož se některé z nich konaly v jarních a letních měsících v přírodním kině nad městem, umožňovalo jeho rozlehlé hlediště masovou návštěvnost, často největší v naší republice.

V této době byl zájem o studium na městské hudební škole mimořádný. Počet žáků, který se do školy hlásil, několikanásobně převyšoval kapacitu školy. Přihlášených v těchto letech bylo až 500 zájemců, přičemž přijato jich mohlo být maximálně 80. Proto bylo nutno dělat při přijímacích zkouškách přísný výběr. Ovšem i mezi žáky, kteří neprošli přijímacím řízením, byli mnozí s dobrými předpoklady pro další hudební rozvoj. Ředitel Konečný řešil tuto situaci tak, že navrhl kurz při osvětové besedě¹⁴. Posluchači v kurzu byli žáky školy, ale výuku hmotně zabezpečoval závodní klub.

Poprvé v historii školy se na ní začíná vyučovat i nehudebnímu oboru – na škole je zavedeno taneční oddělení. Hudební obor byl v roce 1952 rozšířen o hru na kytaru. Hned s počátkem školního roku vyvstal problém týkající se nedostatku notového materiálu. Jelikož vyhovující škola pro kytaru nebyla, učitel Josef Švéda, který tomuto nástroji učil již dlouho, vytvořil na základě svých předchozích zkušeností kytarovou školu pro elementární stupeň.

Gottwaldovská škola dále úspěšně rozvíjela svou činnost. Zavedla výměnné koncerty s hudebními školami v blízkých okresech i vzdálených městech, jako v Praze, Poličce a Trenčíně. Tato aktivita vycházela z myšlenky výměny zkušeností mezi pedagogy, spojené s ukázkami toho, co děti dokážou pod vedením svého učitele. Ředitel Konečný si jako partnerskou školu vybral pražskou školu Na Poříčí a ta jeho pozvání přijala. Obě školy připravily celovečerní programy, se kterými přijely navštívit druhou školu. Výměnný koncert

¹⁴ Kulturní organizace, které v socialistickém Československu zajišťovaly společenský a kulturní život.

v Praze se konal 23. dubna 1955 a zúčastnilo se ho 26 našich žáků. Po koncertě pražští učitelé hodnotili práci našich učitelů a naopak naši učitelé v Gottwaldově zase jejich výsledky. Pro obě školy tato praxe znamenala velký přínos, neboť si navzájem předaly cenné pedagogické zkušenosti a obohatily metody jednotlivých oborů o nové podněty.

Tyto výměnné koncerty však nebyly jediným zdrojem získávání zkušeností a inspirace pro žáky i učitele od jiných škol. Byl položen základ pro spolupráci s Vyšší hudební školou v Kroměříži. Ta se uskutečňovala tak, že pro všechny žáky hudební školy od 5. ročníku výše byly v Gottwaldově předváděny absolventské koncerty kroměřížských studentů. Mezi základní pilíře této vzájemné spolupráce patřila již zmíněná výměna zkušeností mezi pedagogy obou škol, koncerty studentů i absolventů konzervatoře v gottwaldovské škole, ale i součinnost při vyhledávání talentovaných žáků a jejich přípravě pro vyšší studium.

8 Škola pod vedením Františka Tichého

Dne 1. září 1955 se změnilo vedení školy a na post ředitele nastoupil František Tichý, který ve škole již od roku 1949 působil jako učitel hry na housle. V jeho funkčním období vešly v platnost dvě významné reformy. Nejprve dostává umělecké školství v roce 1956 jednotný, přesně organizačně vymezený typ – základní hudební školu. Ta je následně roku 1961 přebudována na lidovou školu umění (LŠU). Zřízením lidové školy umění bylo umožněno komplexní esteticko-výchovné působení ve čtyřech hlavních uměleckých sférách – hudební, výtvarné, literárně-dramatické a taneční.

VELKÝ ZÁJEM O LIDOVÉ ŠKOLY UMĚNÍ

(výňatek z dobového tisku)

„PRAHA (ČTK) – Při dovršování socialistické kulturní revoluce vystoupily do popředí problémy estetické výchovy mládeže a pracujících.

Jedním z nejdůležitějších prostředků při zajišťování tohoto úkolu je naše umělecké školství a především jeho základní typ – Lidové školy umění, které začaly pracovat od září 1961.

Máme již 330 Lidových škol umění, které mají 380 oborů hudebních, 60 tanečních, 66 oborů výtvarných a 29 literárně dramatických. Nejvíce LŠU vzniklo v Jihomoravském kraji – 56, v kraji Středočeském a Severočeském je jich 53, pak následují kraje Západoslovenský, Východočeský a další. Nejvyspělejší jsou obory hudební, protože LŠU vznikly většinou z dosavadních hudebních škol, které však podchycovaly pouze 4 procenta všech dětí a zdaleka nestačily uspokojit všechny zájemce. V Praze např. není doposud ani jediná LŠU se všemi 4 obory. Jednou z prvních komplexních škol je LŠU J. Kvapila v Brně, která letos oslaví 80. výročí svého trvání.

Zájem o práci v Lidových školách umění je obrovský. Je proto třeba řešit otázky místností – nově vzniklé obory zatím nemají vhodné prostory pro svou práci. Dalším závažným úkolem je získat kvalifikované odborníky a tvůrčí umělce, uskutečnit spolupráci s uměleckými svazy a vyššími uměleckými školami.¹⁵

¹⁵ *Kronika. ZUŠ ZLÍN, 1961 – 1971. Zapsala JÍRŮ, O.*

Zavádění nových myšlenek se však neobešlo bez jistých obtíží, se kterými se musela vypořádat i škola v Gottwaldově. Pro nově vzniklé obory musely být zajištěny nové učitelské síly. Větší učební prostory nebyly a všichni se tak museli směstnat v tísnivých podmínkách školy. Ta za ředitele Tichého sídlila již v současných prostorách. V té době to však ještě byla budova obchodního domu, v jejímž suterénu bylo Divadlo pracujících. Dříve v ní učilo 16, kdežto v této době 29 učitelů.

Škola umění na nových cestách

19. 12. 1961

(výňatek z dobového tisku)

„Téměř bez povšimnutí širší veřejnosti proběhla počátkem letošního školního roku v našem městě důležitá kulturní událost: svoji činnost zahájila Lidová škola umění, jedna ze tří škol tohoto typu v našem kraji. Tak se prakticky krok za krokem uskutečňují jednotlivá ustanovení nového školského zákona.

Jádrem Lidové školy umění zůstala bývalá Základní hudební škola, ke které se přičlenil ještě obor taneční a pohybové výchovy, literárně-dramatický a výtvarný. Škola prochází zatím velkými těžkostmi, protože její dosavadní umístění neodpovídá zdaleka důležitosti a významu této instituce a hlavně nově zřízené obory zápasí s nedostatkem místa. Ale to neznamenaá, že by se i ve stísněných poměrech nevymýšlely nové cesty, jak zlepšit výsledky práce učitelů i žáků.

Jedním z takových úspěšných pokusů o uplatnění nových metod práce i na tomto poli byla úterní beseda o způsobu domácí přípravy a o studiu houslové hry, která byla pořádána učiteli houslového oddělení pro žáky vyšších ročníků a jejich rodiče. Náplň besedy pečlivě připravil učitel Jan Pášma, který uplatnil svoje organizační schopnosti i v novém pojetí takové besedy. A tak se střídalo slovo učitele s praktickými ukázkami houslové hry, vzorně provedenými učitelem Jaroslavem Konečným, s promítanými souhrny myšlenek a s notovými ukázkami analýzy jednotlivých technických prvků, nutných pro úspěšný nácvik obtížnějších částí skladby. Pořad byl zpestřen připomenutím hlavních představitelů houslové hry u nás

i v cizině, vrcholících jménem prof. Ševčíka¹⁶. Správně bylo v celém pořadu besedy zdůrazňováno jak žákům, tak rodičům, že charakterové prvky, které se vyvíjejí a upevňují při studiu nástrojové hry, jako je uvědomělá a cílevědomá činnost podřízená pevně vůli, soustředění, vytrvalost i zdravé sebevědomí, najdou své uplatnění i v činnosti nehudební a pomáhají vytvářet osobnost nového člověka naší společnosti.

Zdařilý pořad udržel i přes svoji velkou náročnost (obzvláště pro rodiče – laiky) soustředěnost plné dvě hodiny. V diskuzi, kterou citelně ovlivnila pozdní hodina, žádali rodiče, aby myšlenky a příklady, vhodně zpracované Janem Pášmou, byly rozmnoženy a vydány jako účinná pomoc rodičům při kontrole domácí přípravy žáků. Bylo též navrženo, aby se podobné besedy konaly častěji a jednotlivé problémy byly probrány hlouběji.

Beseda ukázala, že i rodiče nehudebníci mají velký zájem o hudební činnost dětí. V tom se otvírají naší LŠU nové obzory kulturně osvětové činnosti.

Počátek byl učiněn – můžeme konstatovat, že s velkým zdarem! Těšíme se, že brzy uslyšíme o podobné besedě i v jiných oborech nástrojové hry!¹⁷

Rozhovor, který poskytl ředitel školy František Tichý o rozvoji mladých talentů v LŠU:

„1) Jak vznikly lidové školy umění?

Lidové školy umění vznikly z bývalých základních hudebních škol. Mají několik oborů: obor hudební, obor taneční, obor výtvarný a obor literárně-dramatický. Naše LŠU v Gottwaldově má 850 žáků a 32 učitelů.

2) Který obor je největší?

Obor hudební! V něm žáci studují hru na nejrůznější hudební nástroje. Vyučujeme hře na housle, na violu a violoncello, učíme hře na dřevěné hudební nástroje: flétnu, hoboj, klarinet a fagot. Ze žesťových nástrojů vyučujeme hře na trubku, na lesní roh a pozoun. Nezapomínáme ani na nástroje bicí!

¹⁶ Otakar Ševčík (1852 – 1934) – český houslista a pedagog.

¹⁷ *Kronika*. ZUŠ ZLÍN, 1961 – 1971. Zapsala JÍRŮ, O.

3) *Na který nástroj se učí nejvíce žáků?*

Prvenství má rozhodně klavír, ale velký zájem je také o hru na housle, na harmoniku a na kytaru.

4) *Jak hledáte talenty mezi dětmi?*

Ještě loni naši učitelé navštěvovali všechny všeobecně vzdělávací školy. V prvních třídách na konci školního roku provedli u všech dětí hudební prověrky. Vyzkoušeli sluch dětí, jejich rytmické nadání, zpěv i hlasový rozsah. Hudební prověrkou odhalili dětské talenty a takovým dětem doporučili studium na základní hudební škole. V letošním školním roce nebudeme hudební prověrky provádět. Učitelé prvních tříd dokonale znají své děti. Pracovali s nimi po celý rok v hudební výchově, a proto znají i jejich hudební nadání. Doporučí rodičům, aby zapsali své dítě do lidové školy umění. Proto místo hudebních prověrek provedeme zápis.

5) *Jak začíná studium na lidové škole umění?*

Přijatý žák chodí do přípravné třídy. Tam se učí notovému písmu, prodělává rytmická cvičení, učí se zpívat, intonovat z not, cvičí hudební paměť a představivost. V přípravné třídě se vlastně kladou základy budoucí práce na lidové škole umění.

6) *Je studium každého nástroje stejně dlouhé?*

Není! Různé hudební nástroje kladou různé nároky na hráče. Tak například hra na kytaru je mnohem snadnější než hra na housle. Velmi dlouhé studium si např. vyžádá klavír. Žák musí studovat plných 9 let. Po 9 letech studia skládá závěrečnou zkoušku.

7) *Čím se stávají absolventi lidových škol umění?*

Lidové školy umění připravují žáky ke studiu na konzervatořích a na Akademiích múzických umění. Většinou ovšem odcházejí naši žáci na nejrůznější pracoviště. Tam vstupují do kroužků lidové tvořivosti a do hudebních souborů.

8) *Dosáhli někteří vaši žáci vynikajícího postavení v hudebním životě?*

Ano. Musím ovšem poznamenat, že hudební školství v Gottwaldově je velmi mladé. Bývalý Zlín neměl dlouhá léta hudební školu. Přesto mnozí naši žáci dosáhli vynikajícího postavení v hudebním životě. Budu jmenovat jenom jednoho – Papírka, který studoval na naší škole housle a dnes je koncertním mistrem karlovarského symfonického orchestru. Podobně

bych mohl jmenovat celou řadu našich bývalých žáků, kteří jsou členy státních orchestrů a filharmonií nebo kteří jsou učiteli v lidových školách umění.

9) Řekl jste, že Vaše škola má 850 žáků. Jak se liší jejich režim dne od způsobu práce těch žáků, kteří nestudují na LŠU?

Domnívám se, že jejich režim dne je podstatně jiný! Každý student LŠU má vážný a náročný úkol. Především se musí dobře učit na devítiletce nebo na SVVŠ (Střední všeobecně vzdělávací škola) - ale kromě toho má náročné studijní úkoly, které mu dáváme my. Kdo chce být dobrým žákem LŠU, neměl by prožít jediného dne bez cvičení. Jenom ten, kdo cvičí denně, tedy naprosto pravidelně, jenom ten dosáhne dobrých výsledků. A my takové žáky máme! Mají je i v Otrokovicích, Napajedlích i ve Valašských Kloboukách.

Kromě vlastního studia mají naši žáci i rozsáhlou činnost mimoškolní. V letošním školním roce vykonali se svými učiteli stovky kulturních brigád pro členské schůze KSČ (Komunistická strana Československa), pro občanské výbory, pro průmyslové závody a JZD (Jednotné zemědělské družstvo), absolvovali žákovské besídky a koncerty, spolupracovali s Československým rozhlasem, soutěžili v okresních a krajských kolech STM (soutěž tvořivosti mládeže) – mám na mysli např. naše smyčcové kvarteto.

10) Kromě hudebního oboru má Vaše škola také obory jiné, jsou stejně rozsáhlé jako obor hudební?

Nejsou. Tak např. obor zpěvu má poměrně málo žáků – a je to škoda, protože právě zde máme vynikající odborníky pro sólový zpěv! Podobně i obor taneční! Je velmi mladý, trvá sotva 1 rok – tak to je vlastně příprava dalšího studia. V tanečním oboru neučíme jenom různým společenským tancům, ale provádíme celou pohybovou výchovu v nejširším slova smyslu.

11) A jaké jsou výsledky v oboru literárně-dramatickém?

To je také obor velmi mladý, také trvá necelý rok, ale výsledky práce jsou velmi krásné. Zde se učí děti kultuře mluvy i pohybu, učí se recitovat, umělecky předčítat, učí se počátkům mimiky a kulturního vystupování. Dobré výsledky přináší krásná spolupráce s gottwaldovským Divadlem pracujících. Velmi úzce s námi spolupracuje člen Divadla pracujících Evžen Kubíček. Ten vodí členy literárně-dramatického oboru do generálních zkoušek divadla a proniká tak s nimi do tvůrčí dílny naší dramaturgie.

12) Ještě nám zbývá obor výtvarný – jakou ten má tradici?

Krátkou – ale výsledky práce má velmi dobré! Žáci tohoto oboru pracují na výtvarné katedře pedagogického institutu v Gottwaldově. Jejich učitelem je Rudolf Kubíček. Už v prvním roce práce odhalil několik výrazných dětských talentů. Výsledky jejich práce spatříme koncem školního roku na výstavě.

13) Je studium na LŠU náročné?

Ano. Skoro bych řekl, že je velmi náročné. Žák musí mít především nadání. Musí mít hluboký zájem o ten obor, který studuje. Když chce např. studovat hru na hudební nástroj, musí mít vynikající hudební sluch, jasné rytmické cítění, musí mít dobrou hudební paměť a představivost. Ale to všechno ještě nestačí! K úspěchu je ještě třeba píle! Velká píle, naprostá pravidelnost v práci. Žáci naší školy mají žákovské knížky. Jejich učitel tam každou hodinu napíše nejen úkol, kterému se má do příští lekce naučit, ale také známku, která je zhodnocením domácí přípravy. Aby ta známka byla co nejlepší, je třeba našim žákům pomoci. Především by je neměla přetěžovat jejich všeobecně vzdělávací škola. Za druhé by jim měli být nápomocni rodiče. Jsou velmi vzácné výjimky takových dětí, které nepotřebují kontroly a nabádání ke cvičení. Převážná většina dětí potřebuje vedení a zejména denní kontrolu práce doma. Když si rodiče této přípravy nevěnují, upadne žákův zájem o hru, dostaví se první neúspěchy, objeví se nechuť ke studiu a žák potom naši školu opustí. A to je velká škoda. Mezi našimi dětmi je mnoho talentů, mnoho nadaných jedinců – a ti by neměli zapadnout, ti by měli své nadání rozvíjet, zdokonalovat. Připomeňme si slova Bedřicha Smetany, který sám o sobě řekl: To, čeho jsem ve svém životě dosáhl, to nebylo jenom nadání! To byla především píle, pravidelná práce, konání pera a neúnavná práce...!

14) Doporučujete našim dětem studium na LŠU?

Domnívám se, že je povinností každého nadaného člověka, aby svůj talent rozvíjel. Náš život by byl šedivý a neradostný, kdybychom jej neobohatili o umění, kdybychom jej nezkrášlili hudbou, zpěvem, tancem, básněmi, knihami, obrazy a pohybem. Právě v lidových školách umění hledáme talenty a rozvíjíme je. V lidových školách umění klademe základy bohatého a šťastného života naší generace.

Byl bych rád, aby mladí posluchači při koncertu poslouchali soustředěně, plným srdcem – ale aby si přitom také uvědomili, že těchto výsledků bylo dosaženo soustavnou prací učitelů a žáků lidových škol umění.“¹⁸

I ve funkčním období Františka Tichého se pokračovalo v započaté tradici výměnných koncertů, které poskytovaly příležitost k vzájemnému poznávání učitelů a žáků různých škol, srovnávání úrovně i přátelské výměně zkušeností. Tyto koncerty se uskutečnily např. v Liberci, Praze, Trenčíně, Poličce atd. Navázalo se také na započatou spolupráci s konzervatoří a uměleckými školami. Ta byla cílena hlavně na:

1. volbu povolání
2. výběr talentovaných žáků pro LŠU
3. pomoc žákům, kteří hodlají studovat ve školách pedagogického směru.

Novým počinem školního roku 1959 - 1960 bylo navázání kontaktu s mateřskými školami, pro něž se začaly pořádat hudební besedy. Tato činnost nebyla jednoduchá jak z hlediska organizačního, tak kvůli faktu, že zkušenosti v práci s dětmi předškolního věku chyběly. Znamenala však velký přínos pro rozvoj hudebnosti dětí tohoto věku. Malí posluchači byli do světa hudby uváděni prostřednictvím společného zpěvu a různých hudebních her.

První besídka uspořádala učitelka Marie Vrbová 17. prosince 1959 v Morýsově domě, kde měly děti možnost poznat klavír, a to jak po stránce technické, tak i hudební. Návštěvníci besedy slyšeli, poznávali a zpívali písně, Marie Vrbová jim vyprávěla obsah pohádek, které zhudebnil Josef Páleníček¹⁹. Besídka sklídila velký úspěch a její ohlas způsobil, že i všechny ostatní gottwaldovské mateřské školy požádaly o její opakování. Besedy pro mateřské školy tak postupně začaly být pořádány v pravidelném intervalu čtrnácti dnů. Na konci školního roku se konal slavnostní koncert v Domě umění pro všechny žáky mateřských škol (asi 600 dětí) z Gottwaldova a jeho okolí.

Ve školním roce 1962 – 1963 byla tato činnost rozšířena ještě o spolupráci s jeslemi.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Josef Páleníček (1914 – 1991), český klavírní virtuos, hudební skladatel a hudební pedagog.

RYTMUS, ZPĚV A HUDBU

Poznávat od útlého mládí

(výňatek z dobového tisku)

„(pe) Ne zbytečně se o nás říká, že jsme národem muzikantů a zpěváků. Z takového přídomku máme samozřejmě radost. S tou bychom ovšem dlouho nevystačili a brzy by se to o nás říkat přestalo, kdybychom už od nejútlejšího věku nevedli děti ke smyslu pro rytmus, zpěv a hudbu. Pro příklad, kde se starají. Aby nám ten čestný přídomek zůstal jednou provždy, zajděme si do základní hudební školy v Gottwaldově.

Zpráva o letošní spolupráci ZHŠ (základní hudební školy) s mateřskými školami v Gottwaldově uvádí řadu akcí. Mimo jiné dvě instruktáže pro ředitelky a učitelky mateřských škol s ukázkou hudební předvýchovy dětí, červnový koncert v Domě umění pro poslední ročníky mateřských škol a mnohé další záslužné akce. Za nejcennější – to ovšem neznamená, že by ty druhé nebyly důležité – pokládám hudební besedy. Bylo jich vrchovatě: každých čtrnáct dnů jedna. Zúčastnilo se jich 650 dětí z 19 mateřských škol.

Jejich smysl a náplň? Upevnit citový vztah dětí k hudbě, rozvíjet intonační a rytmické cítění dětí, seznámit je s třemi hudebními nástroji (housle, klavír, bubny), rozlišit charakter hudby veselé a vážné. Leccos zajímavého při nich učitelé Olga Bělovská, Marie Vrbová, Jan Pášma a František Gargulák zjistili a poznali.

Byl to zejména rytmus, který byl v mnoha případech špatný a nedůsledný v dodržování pomlky a tempa v písních. Ne vždy správná byla reakce dětí na pochod. V celkové výchově se ukázalo, že některé děti jsou málo připraveny pro nové dojmy - MŠ (mateřská škola) Zálešná 6 a Slovenská 2. Zvláštní pochvaly si zaslouží mateřské školy Morýsův dům, Příluky, Pod Tlustou, Kotěrova, Město I, Lesní čtvrť.

Dobře se hudební škole spolupracovalo také s mateřskými školami, protože mají upřímný zájem pomoci učitelkám mateřských škol v jejich obtížné práci, kterou hudební výchova dětí jistě je.

A protože v novém školním roce chce ZHŠ ve spolupráci s mateřskými školami nejen pokračovat, ale ještě ji zlepšit, má už připraveny další novinky: návštěvy vyučovacích hodin hudební výchovy v některých mateřských školách, na magnetofonový pásek natočit skladby podle osnov k usnadnění hudební výchovy učitelkám...

Je toho víc. Být už dnes dobře připraven na zahájení školního roku, i když teprve začaly prázdniny, to není předčasné: tak si počínají všichni, kdo myslí a vidí stále dopředu.²⁰

Jednou z nových forem práce se kromě besed pro mateřské školy staly také výchovné koncerty pořádané pro všechny ZDŠ (základní devítileté školy) a střední školy v Gottwaldově a okolí. LŠU začala třídní učitele i ředitele účinkujících žáků zvat na své koncerty, výstavy apod. Ti, kteří pozvání přijali, byli překvapeni kvalitou výsledků, kterých děti dosáhly, a začali si uvědomovat význam práce učitelů na LŠU. Tato praxe byla podnětem k nápadu uspořádat výchovný koncert pro všechny všeobecně vzdělávací školy. Průvodního slova se ujal vzorný učitel František Blaha, který byl již mezi žáky známý a oblíbený.

Naše patronátní škola²¹ zlepšuje i v umění
O výchovném koncertu pořádaném 21. června 1962.
(výňatek z dobového tisku)

„Nezastavovat se ve vyježděných kolejkách, ale prorážet nové cesty, to je směr, kterým se průbojně vydala lidová škola umění. Stačí připomenout jen speciální názornou instruktáž pro žáky houslového oddělení a jejich rodiče nebo výchovný koncert pro mateřské školy, který byl uskutečněn 21. června v Domě umění.

Posledním, vpravdě průkopnickým činem učitelského sboru pod patronací naší komise pro hudební besedy a výchovné koncerty a ve spolupráci se zasloužilým učitelem Františkem Blahou, bylo uspořádání výchovného koncertu pro žáky IV. až XII. tříd všeobecně vzdělávacích škol našeho okresu.

Výchovné koncerty vedené učitelem Blahou mají v Gottwaldově i jinde již dlouholetou dobrou tradici, ale na zmíněném koncertu bylo to zvláštní, že neúčinkovali výkonní umělci, nýbrž žáci lidové školy umění, jejichž program doplnila dvě čísla žáků z Otrokovic. Účelem výchovného koncertu bylo ukázat, jak se rozvíjejí pod pečlivým vedením učitelů dětské talenty v oboru hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém.

²⁰ *Kronika*. ZUŠ ZLÍN, 1961 – 1971. Zapsala JÍRŮ, O.

²¹ Patronátní škola n. p. Svit.

Učitelé všech všeobecně vzdělávacích škol okresu byli předběžně seznámeni s organizací práce LŠU i způsobem vyučování v jednotlivých oborech. Šlo především o to, aby si uvědomili, že každý žák na sebe vedle svých samozřejmých povinností přijímá i nové závazky v estetickém vzdělávání.

Koncert, který se konal (čtyřikrát za sebou!) v sále Velkého kina, navštívilo na šest tisíc žáků z celého okresu. Pod zajímavým a promyšleným vedením Františka Blahy defillovali před pozornými zraky mladých diváků nejúspěšnější a nejpilnější žáci LŠU. Byli mezi nimi účastníci ústředního kola STM: Eva Krejčířiková, Eliška Vlčková, Marie Fechtnerová, Alois Sláma, Libor Ježek a celé smyčcové kvarteto školy. Mimořádnou pozornost upoutal nevšední talent skromného a pilného Hanuše Domanského, který je úspěšným skladatelem a výborným klavíristou. Za šest let ovládl učivo deseti ročníků.

František Blaha seznámil před každým číslem programu posluchače se školním profilem každého účinkujícího, připomněl vedle jeho pilné práce ve škole i mnoho hodin strávených na kulturních brigádách. Vždyť jenom smyčcový kvartet uspořádal od začátku školního roku 24 veřejných vystoupení a koncertů! Žáci škol srdečně pozdravovali své spolužáky, pyšni na ty, kteří reprezentovali práci učitelů LŠU i jejich školu.

Vedle hudebních čísel se představily i nejmladší obory: jedním číslem obor literárně-dramatický, obrazy a fotografiemi prací mladí výtvarníci.

Průkopnický čin LŠU byl korunován plným úspěchem, který ocenili i přítomní zástupci nadřízených školských i kulturních orgánů. Chceme, aby tento dobrý nápad Gottwaldovských učitelů neupadl v zapomnutí.“ ...

Dr. Jaroslav Huml (předseda SRPŠ)²²

Třetí novinkou, která se v ředitelském období Františka Tichého realizovala, bylo zahájení vydávání zpravodaje „Rozhledy LŠU“. Ten představoval novou formu styků s rodiči. Poskytoval informace o tom, co se ve škole událo, i o tom, co se teprve připravuje. Byl určen jak rodičům žáků školy, tak i všem přátelům školy a ostatním občanům, kteří měli o práci školy zájem.

Kromě všech těchto zmíněných úspěchů a pokroků, kterých se ve škole dosáhlo, nezahálel žakovský a učitelský kolektiv ani v koncertní činnosti. Ta byla organizována jak

²² *Kronika*. ZUŠ ZLÍN, 1961 – 1971. Zapsala JÍRŮ, O.

v domovském Gottwaldově, ale také i v dalších městech, jako byl např. Liberec, Praha, Trenčín, Polička a jiná města republiky.

Nadějné výkony na koncertě žáků

(výňatek z dobového tisku, o koncertě ze dne 26. 1. 1962)

„Bilanci ze své práce v uplynulém pololetí složila na koncertu žáků koncem ledna i nově zřízená Lidová škola umění v Gottwaldově. Bylo to potěšitelné účtování a žáci svým vystoupením dosvědčili, že esteticko-výchovná práce školy je na dobré úrovni.

Početnému publiku se představili žáci z oboru hudebního, literárně-dramatického i tanečního a možno říci, že všichni předvedli pěkné reprodukční výkony k plné spokojenosti přítomného obecnstva. ...²³

V zájmu školy bylo, aby její učitelé odváděli ve všech oborech maximálně kvalitní práci. Proto kladlo vedení školy důraz na jejich další vzdělávání a sebevzdělávání. Např. 4. prosince 1958 bylo uskutečněno pro klavíristy celého gottwaldovského kraje školení Arnoštky Grünfeldové o postupu ve vyučování podle Sarauerovy klavírní školy. 12. prosince 1958 se konalo školení Ladislava Daniela o tom, jak učit intonaci, opět pro všechny učitele z kraje.

Ve školním roce 1962 – 1963 uspořádali po vzoru houslového oddělení učitelé klavírní hry besedu pro rodiče. Učitelka Jaroslava Fuksová pojala instruktáž jako pomoc rodičům při dohledu na domácí přípravu žáka. Předvedla postup výuky žáků od prvního ročníku až po vyspělé žáky druhého cyklu. Součástí byly také ukázky čtyřruční hry a hry v souboru. Poradila, jak postupovat v zadaném úkolu, aby se dosáhlo cíle a nastudovaný prvek se trvale vštípl do paměti. Následovalo promítání fotografií s nejčastějšími chybami při sezení u nástroje, v držení předloktí, ruky a prstů. I tato beseda měla velký ohlas.

V témže roce byl také nově ustanoven Komorní smyčcový orchestr školy. Skládal se z učitelů školy, členů SRPŠ (Sdružení rodičů a přátel školy) a vyspělých žáků smyčcového oddělení. Jeho cílem bylo umožnit žákům, kteří nastudují vhodný materiál, ukončit studium sólovým výstupem s doprovodem orchestru a dále, až opustí školu, pěstovat dobrou hudbu v orchestru.

Za zmínku stojí také záslužná práce učitelky Evy Veselé, která držela patronát nad Dětským domovem na Lazech, kde pořádala pravidelné besedy s hudebním programem.

²³ Tamtéž.

Svou skladatelskou činností přispěli ke zlepšení práce v lidové škole umění její bývalí učitelé, Bohumil Dovrtěl a Jaroslav Konečný. Ti pro děti psali skladby k akcím plánovaným školou. Další členka pedagogického sboru, Naděžda Faldíková, zpracovala učebnice pro hudební nauky.

Dobrou pracovní úroveň učitelského sboru pak dosvědčovala mnohá vyznamenání. Ve školním roce 1964 - 1965 obdržela Jaroslava Fuksová titul „Vzorný učitel“ a téhož roku obdržel celý učitelský kolektiv od školské a kulturní komise MěstNV (Městského národního výboru) v Gottwaldově čestné uznání za úspěšnou učebně-výchovnou práci a mimoškolní činnost.

Školní rok 1965 - 1966 byl pro lidové školy umění významný tím, že jim bylo umožněno mezi sebou soutěžit. Předtím existovaly soutěže LUT (lidové umělecké tvořivosti) a STM. Gottwaldovská škola byla úspěšná od samého začátku této tradice a to nejen v oboru hudebním, ale i výtvarném. Tomu se dostalo ocenění i v mezinárodním měřítku. Na mezinárodní soutěži dětské kresby v japonském Tokiu získala žákyně výtvarného oboru za svůj obraz „Matka“ bronzovou medaili. Ta jí byla předána 11. listopadu 1964.

9 Škola pod vedením Jaroslavy Fuksové

Dne 15. listopadu 1965 opustil místo ředitele František Tichý, který byl na základě svých pracovních úspěchů ve vedení školy jmenován ředitelem Filharmonie pracujících. Na jeho místo nastoupila poprvé od založení školy žena, Jaroslava Fuksová. Ta na škole od roku 1945 zastávala místo učitelky klavíru.

K 1. září 1965 bylo do Lidové školy umění v Gottwaldově přihlášeno téměř 800 žáků, kteří v té době měli k dispozici pouhých 20 učeben. Tuto situaci bylo nutné řešit. Nová ředitelka se proto ve svém funkčním období zaměřila na úpravu a přestavbu stávajících prostor. Díky tomu byly získány další místnosti, které alespoň částečně zlepšily podmínky školy. Práce zahrnovaly úpravu sálů, vytvoření šatny pro taneční obor přestavbu šaten bývalého Divadla pracujících na ateliér pro výtvarný obor.

Poprvé v historii byla navázána spolupráce se školou v zahraničí. Stalo se tak roku 1967 s Musikschule v Sondershausenu – NDR (Německá demokratická republika). Nejprve přicestovali zástupci, ředitel a dva učitelé z Musikschule do Gottwaldova (3. – 8. dubna) a na toto setkání navázala návštěva ředitelky Fuksové a dvou učitelů naší školy v Sondershausenu (19. – 24. června). V tamní škole, ve které byla cílem výchovy orchestrální hra, měli naši učitelé možnost shlédnout výuku v nástrojových hrách, hudebních naukách atd. Byly domluveny výměnné koncerty našich i německých žáků, které se také uskutečnily ještě téhož roku. Naši žáci se zájezdu do Německa zúčastnili v době od 30. června do 8. července a tamní žáci se gottwaldovskými hosty stali od 23. srpna.

Gottwaldov chystá koncert družby

Naše pravda, 25. 8. 1967

„V minulém školním roce navázala Lidová škola umění v Gottwaldově družbu s Volksmusikschule v Sondershausenu v NDR. Při návštěvě tříčlenné delegace učitelů této školy v Gottwaldově byli pozváni naši žáci k týdennímu pobytu v NDR. Zájezd se uskutečnil letos v červenci a zúčastnilo se ho 39 vybraných žáků a šest učitelů.

V NDR uspořádali dva koncerty, na nichž se podíleli žáci hudebního, tanečního a dramatického oddělení. Orchestr a sbor školy předvedl skladby našich skladatelů a několik lidových písní, které měly u německých posluchačů veliký úspěch.

Za několik dní přivítáme dětský symfonický orchestr a učitele Volksmusikschule v Gottwaldově. Hosté vystoupí v Domě umění v pondělí 28. srpna v 19,30 hodin s díly klasických i současných německých skladatelů.

Přáli bychom si, aby gottwaldovská veřejnost věnovala tomuto koncertu takovou pozornost, s jakou němečtí přátelé přijímali nás.“

Naděžda Faldíková, LŠU Gottwaldov²⁴

Nadchly Gottwaldov

Naše pravda, 1. 9. 1967

„V pondělí večer se v Domě umění představil gottwaldovskému publiku osmatřicetičlenný dětský symfonický orchestr Volksmusikschule ze Sondershausenu v NDR, s níž má Lidová škola umění v Gottwaldově družbu. Orchestr řídil ředitel hudebního oddělení této školy pan Alfred Missbach.

Koncert vyvolal v posluchačích velmi silný dojem. Těžký repertoár, sestavený z děl německých klasiků (Bach, Beethoven, Mozart) i některých soudobých německých autorů, předvedly děti s vysokou technickou úrovní, precizně a čistě. Sólisté, mezi nimi klarinetista Wolfgang Stille a klavíristka Rozwitha Girschik, hráli vskutku brilantně, s dokonalým smyslem pro styl klasické skladby. Pokud jde o orchestr, pak nepatrné rytmické nebo intonační zakolísání bylo zřejmě zaviněno školními prázdninami, kdy orchestr neměl možnost cvičit.

Gottwaldovské hudební obecenstvo, které se tentokrát sešlo v neobvykle velkém počtu, zvláště ocenilo Koncert pro mládež ve třech větách, jehož autor Wolfram Klanpe je učitelem v této škole. Provedení skladby, rytmicky i harmonicky velmi náročné, mělo zvuk a barvu velkého orchestru.

Mladí němečtí hudebníci se v Gottwaldově uvedli více než dobře. Nasadili vysoké měřítko také pro práci naší Lidové školy umění, i když je třeba vzít v úvahu, že výuka žáků této školy je zaměřena poněkud odlišně.“

(np)²⁵

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Tamtéž.

Post ředitelky opustila Jaroslava Fuksová-Matoušková poté, co se provdala a požádala o změnu místa z Gottwaldova do Brna, kde působil její manžel.

10 Škola pod vedením Anny Večeřové

Jaroslavu Fuksovou-Matouškovou po jejím odchodu na nové působiště vystřídala v roce 1969 ve funkci taktéž dlouholetá členka učitelského sboru školy Anna Večeřová. Škola se pod jejím vedením nadále úspěšně rozvíjela. A to především její hudební obor. Svědčí o tom výsledky, kterých dosahovali žáci na řadě soutěží, kde školu reprezentovali. Kromě jednotlivých žáků na sebe upozorňují i velmi dobré soubory: akordeonový, cimbálový, smyčcový, komorní, estrádní, dechový a pěvecký.

Ani nehudební obory, výtvarný a literárně-dramatický, nestály v povzdálí. Pro oba byli získáni dobří učitelé, což se brzy příznivě projevilo v růstu kvality práce. Prudký vzestup úrovně prodělal zejména literárně-dramatický obor a jeho soubor Malá scéna, který byl založen v roce 1969. U zrodu Malé scény stál Antonín Navrátil, profesionální herec a režisér. Tomu se podařilo získat prostory, kde dříve působil Divadlo pracujících, pro dětské divadlo. V jeho dětském souboru hrály děti od pěti let, odtud název „Malá scéna“ – malí herci zde hráli až do dospělosti a vypomáhali jim i profesionální herci z divadla. Děti se podílely i na výtvarné složce inscenací – šily kostýmy a konstruovaly dekorace. Malí i velcí divadelníci byli všichni členy LDO (literárně-dramatického oboru), ti nejstarší Kurzu pro pracující.

LŠU v Gottwaldově ani v této době neustala v činnosti pořádání výměnných koncertů (Havířov, slovenský Martin, Komárno, Žilina...). Zopakovala se spolupráce s Musikschule v Sondershausenu v NDR. Výměnný koncert žáků obou škol se uskutečnil v době jarních prázdnin, 27. března 1971. Zájezdu se zúčastnilo 23 žáků, 6 učitelů a 2 zástupci SRPŠ. Ve školním roce 1977 - 1978 byl na návrh ministerstva kultury uskutečněn výměnný zájezd dětského divadelního souboru gottwaldovské školy s divadelním souborem Domu srbské kultury v Budyšině. Poprvé v historii školy se také na návrh ministerstva kultury a Ústavu pro kulturně výchovnou činnost uskutečnily výměny zkušeností s v té době kapitalistickým státem, Anglií. Divadelní soubor školy se ve dnech 13. - 25. června 1978 účastnil Greenwichského festivalu, kde se představil hrou Jaroslava Bařinky „Smrt na hrušce“. Hosté z Anglie pobývali v Gottwaldově 30. července - 7. srpna 1978, předvedli zde i v Luhačovicích hru „Rock Othello“.

Kromě pokračujících besed pro mateřské školy uspořádala ve školním roce 1973 - 1974 Eva Veselá pokusně hudební besedy pro děti duševně narušené. Ty se uskutečnily na Hluboké, kde byly děti umístěny. Těchto besed se během roku konalo celkem pět a děti

na nich poznávaly hudební nástroje, učily se zpívat písně a znát nejzákladnější hudební pojmy.

Roku 1972 se do Zlína přestěhoval Antonín Bařinka a nastoupil jako učitel na zdejší Lidovou školu umění. V jeho pracovním úvazku se objevil nový předmět navržený ředitelstvem školy – souborová hra se zaměřením na folklorní hudbu. Tento učitel měl zkušenosti s tímto žánrem ze svého předchozího působiště, Valašských Klobouk. Tam založil dětskou cimbálovou muziku v roce 1965. V té době to byl po Brně a Uherském Hradišti teprve třetí soubor tohoto druhu na Moravě. Jelikož spolupracovali s některými folklorními tanečními skupinami, byli pozváni i na zlínskou LŠU, kde nacvičili společný program i s jejím tanečním oborem. Muzika tenkrát vystoupila i samostatně a získala si značné sympatie.

Po nástupu na nové pracoviště měl Antonín Bařinka ze svěřeného úkolu nejdříve obavy, jelikož si byl vědom dlouhé cesty, která od založení souboru přes nácvik až k veřejnému vystupování čeká. Nechtěl zklamat očekávání vedení i svých nových kolegů, a tak požádal členy své kloboucké kapely, která mezitím ukončila svou činnost, aby zkoušeli a příležitostně vystupovali pod hlavičkou zlínské školy. Roku 1973 získali 1. cenu v ústředním kole soutěže LŠU v Příbrami. Již rok poté byla vytvořena muzika, která byla složena jen z žáků a absolventů zlínské LŠU. Ti sice s hudebním folklorem neměli žádné zkušenosti, ale snahou a pílí se dopracovali k úspěšným produkcím. Jelikož noví členové odešli za svými povinnostmi a zájmy, bylo jasné, že muzika bude mít perspektivu jen tehdy, když se začne se žáky deseti až dvanáctiletými. Tohoto úkolu se od roku 1980 ujal pan učitel Jiří Sládek. Ten byl zároveň členem kapely dospělých, vzniklé na škole roku 1976, ve které účinkovala celá řada pedagogů školy. Ta se zanedlouho stala kmenovou muzikou valašského souboru písní a tanců Kašava.

K 1. září 1978 se ve škole vzdělává již 1302 žáků, které vyučuje 38 interních učitelů. Prostorové podmínky stále nejsou optimální. Škola disponuje devatenácti učebnami pro individuální výuku, jedním ateliérem pro výtvarný obor a sálem, kterého využívá taneční obor, akordeonové soubory, dechové soubory a cimbálová muzika. Dále jsou v něm pořádány všechny interní akce školy a také veřejné schůze občanských obvodů a výborů. Kromě hlavního sídla v Gottwaldově ke škole náleží dvě detašované třídy v Luhačovicích a Vizovicích a od školního roku 1977 – 1978 ještě pobočka v Malenovicích.

11 Škola pod vedením Antonína Bařinky

Roku 1978, po odchodu ředitelky Anny Večeřové do důchodu, nastupuje na její místo Antonín Bařinka. Ten na zdejší škole působil od školního roku 1972 – 1973 jako učitel hudební nauky a houslí. Do Gottwaldova přešel z Valašských Klobouk, kde zastával funkci ředitele školy.

Lidová škola umění nadále pokračovala ve svých dobře rozjetých projektech, jako byly výchovné koncerty, besedy pro mateřské školy i mentálně narušené děti a výměnné koncerty. Dětská cimbálová muzika vzniklá ve školním roce 1980 – 1981 slavila již o dva roky později mimořádný úspěch na hudebním festivalu v Bydgošči, kde obdržela zvláštní cenu polského vojvodství. V červenci téhož roku se také uskutečnil úspěšný zájezd LDO do Anglie, kde spolu s hostiteli – souborem GYPT z Londýna - nastudovali pantomimickou koláž „Obrázky“ s hudbou Modesta Petroviče Musorgského. Totéž představení provedli v srpnu při návštěvě souboru GYPT i u nás v Gottwaldově. Zdařilý výkon podali žáci literárně-dramatického oddělení již dříve. V dubnu a květnu roku 1980 – 1981 natočila Československá televize Ostrava v jejich podání hru Petra Botíka „O kuruckej vojně“. S touto hrou pak byl 4. – 19. července 1981 podniknut zájezd do Velké Británie.

Kromě běžné výchovně-vzdělávací a koncertní činnosti se toto období neslo ve znamení přípravy a realizace nového pojetí učebně výchovné práce na LŠU. K tradičním formám výuky přistupovaly další, měnila se věková a organizační struktura, rozsah a náplň učebních plánů. Učitelé se zúčastňovali ústředních a krajských seminářů s cílem dosáhnout aktivizace a modernizace vyučovacího procesu.

Stále větší důraz se kladl na výchovu dobře odborně vzdělaných a prakticky vybavených amatérů, kteří by byli schopni tyto své dovednosti uplatnit v souborech a kroužcích zájmové umělecké činnosti. Nejlepší průpravou budoucích muzikantů byla souborová praxe. 2. ledna 1980 došlo k podpisu smlouvy o vzájemné spolupráci ZK (závodní klub) Svit a hudební školou. Členům Dechové hudby mladých (DHM), která fungovala v rámci ZK Svit, bylo umožněno získat úplné hudební vzdělání pod vedením našich učitelů. V DHM pak žáci dechového oddělení školy, počínaje 3. ročníkem, konali svou orchestrální praxi a velkou měrou se podíleli na výborných výsledcích tohoto souboru. Asistentem hlavního dirigenta DHM byl ustanoven učitel František Gargulák. Závodní klub měl zajistit našim žákům, členům DHM, potřebné hudební nástroje, jednotné oblečení apod.

Vzájemná spolupráce LŠU s valašským souborem písní a tanců Kašava se stala pro obě strany přínosnou. Podstatnou měrou přispěla ke vstupu Kašavy mezi přední československé folklorní soubory. Zároveň pod inspirujícím vlivem Kašavy a její odbornou patronací vznikla na škole roku 1980 již zmíněná dětská cimbálová muzika, jejímž vedením byl pověřen učitel Jiří Sládek. Z té se pak oddělila skupina mládežnická a spolu s ní tak na škole působily celkem tři folklorní kapely, které dále reprezentovaly školu na soutěžích, festivalech a přehlídkách. Absolventům školních kapel byly otevřené dveře do cimbálové muziky Kašava. Mohli doplnit její sestavu, případně nahradit odcházející členy. Tato praxe funguje dodnes.

Kromě chvil úspěchu se však škola stále potýkala s nedostatečným prostorovým zabezpečením výuky. Její výtvarný obor byl rozptýlen na třech pracovištích, což přinášelo těžkosti ve spolupráci pedagogů, řídicí a organizační práci a znemožňovalo ekonomické využití materiálů, pomůcek apod.

V rámci LŠU v Gottwaldově fungovala v této době tato detašovaná pracoviště: Vizovice, Fryšták, Slušovice a Jižní Svahy. Pobočka v Luhačovicích se ve školním roce 1986 – 1987 osamostatnila na LŠU v Luhačovicích. K 1. září 1987 získala statut pobočky třída ve Vizovicích. 1. září 1988 se také z pobočky na Jižních Svazích stala samostatná lidová škola umění.

Počátkem školního roku 1989 – 1990 vstoupila Lidová škola umění v Gottwaldově do revolučního roku. Práce na škole byla pochopitelně ovlivněna listopadovými událostmi roku 1989, ve kterém došlo v celé republice k podstatným společenským změnám. Po revolučních událostech dali všichni pracovníci školy jasně najevo své postoje podpisem protestu proti zásahu VB (Veřejné bezpečnosti) v Praze proti manifestujícím studentům.

Pod tlakem OF (Občanského fóra) byli vyměněni takřka všichni pracovníci okresu, ředitelé a zástupci na základních školách ve Zlíně, jak bylo město hned po Novém roce přejmenováno. Konkurz byl vyhlášen i pro hudební školu. Stávajícímu řediteli Antonínu Bařinkovi však učitelský sbor většinou hlasů vyjádřil důvěru a potvrdil ho v jeho funkci. Tato situace byla ve Zlíně patrně ojedinělá. Pramenila z faktu, že ZUŠ (Základní umělecká škola) Zlín, jak se následně změnil název školy, byla (až na jednu výjimku) apolitická.

Mnozí z učitelů školy se dočasně aktivně věnovali práci v OF nebo pro OF. Uvedené události však neměly na práci školy negativní dopad. Většina pedagogických pracovníků nezneužila uvolněné atmosféry, ale dále poctivě plnila své povinnosti. Z jejich výčtu vymizely aktivity, jako byla dříve politická školení a semináře, které museli učitelé

v minulém režimu podstupovat, a mimoškolní činnosti u příležitosti významných komunistických výročí, sjezdů a schůzí.

Nová politická situace však pro základní umělecké školy přinesla nové problémy existenční, ekonomické i právní. Až po celostátní protestní akci byly školy tohoto typu zařazeny do systému základního školství. Problémů ale bylo podstatně více kvůli nevyjasněným legislativním normám. Škola stále intenzivněji uvažovala o právní subjektivitě.

Ne stávka, ale veřejné koncerty

Zlínské noviny, 30. 11. 1990

(výňatek z dobového tisku)

...

„Základním uměleckým školám hrozí, že nebude-li stanovena jejich závazná síť, pak v období očekávané ekonomické nejistoty obce nebudou mít zájem ani možnosti tento typ škol financovat, protože tyto školy se okruhem působnosti nekryjí s obcemi a přesahují jejich hranice a jde o zdánlivě nenávratné investice. Záleží pak jen na prozíravosti obecního zastupitelstva, zda si bude dostatečně uvědomovat, že umění je nezastupitelný výchovný prostředek, sloužící k harmonickému rozvoji osobnosti související přímo s výchovou morální a citovou. Školy s řídkou sítí – vedle ZUŠ sem patří školy speciální, školy pro tělesně a mentálně postižené, jazykové školy atd. – jsou nyní existenčně ohroženy. Je nutné, aby zřizování a rušení těchto škol povolovalo samo MŠMT (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy).

Síť základních uměleckých škol (v České republice je jich asi 360) je jeden z mála kladných počinů minulého režimu. A také jedna z nemnoha oblastí, ve které se můžeme srovnávat se Západní Evropou, ne-li pyšnit (pokud jde o státní systém estetické výchovy). O významu výchovy k umění a uměním je snad zbytečné hovořit, stejně jako o spojitosti základního článku umělecké výchovy se středoškolským studiem.

Kde vezme již teď značně zchátralý a záplatovaný systém estetické - a s ní spojené morální a citové - výchovy náhradu za ZUŠ, když základní školy ještě nezačaly naplno plnit svou roli v této oblasti, o středních školách nemluvě?

Naše republika si asi může dovolit plýtvat talenty, z nichž by vyrostli buď aprobovaní učitelé uměleckého zaměření nebo výkonní umělci, kteří přinášejí státu nemalé finanční

prostředky. Kolik rodin (...) si bude moci dovolit platit soukromého učitele svým dětem? (Srovnejte poplatek za hodinu výuky ZUŠ 5 – 8 Kčs se současným poplatkem soukromých učitelů 40 – 60 Kčs). Zůstane tedy vzdělání v hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém oboru pouze výsadou „horních“ vrstev naší společnosti? Proto na podporu udržení státního systému estetické výchovy uspořádaly základní umělecké školy v České a Slovenské republice 22. listopadu v 18 hodin ne stávku, ale veřejné koncerty.“

Martina Hnilíčková²⁶

Od 1. září 1991 došlo k získání právní subjektivity školy a jejímu zařazení mezi příspěvkové organizace. Od tohoto data škola samostatně hospodařila s přidělenými prostředky. Od 1. ledna 1992 následovalo částečné převedení personalistiky ze ŠÚ (školského úřadu). A od 1. ledna 1993 samostatné hospodaření se mzdovým fondem.

Škola dostala bezplatný pronájem budov školy s možností pronajímat obchodní prostory. Veřejné činnosti pomohla spolupráce s MÚ (Městským úřadem) Zlín a získání sálu radnice k pořádání koncertů.

Změněná politická a ekonomická situace též způsobila, že plánovaná přestavba budovy byla opět odložena. Zvýšení cen energií, nákladů na opravy a ostatních položek přinášelo řadu úsporných opatření. Mezi ně patřilo i to, že ač ředitelství školy podporovalo uměleckou aktivitu učitelů v amatérských i profesionálních souborech, protože její vliv na pedagogickou práci je nezastupitelný, vzdělávání učitelů formou seminářů bylo vzhledem k finančním prostředkům značně omezeno.

²⁶ *Výstřižková příloha*, 1990 – 1991. Zpracoval KOHOUTEK, F.

12 Škola pod vedením Jiřího Severina

Školní rok 1992 – 1993 začal pro většinu učitelů překvapením. Antonín Bařinka svým kolegům oznámil, že svoji dosavadní funkci ředitele již vykonávat nebude, neboť se mu podařilo vykonat konkurz na místo školského inspektora. Řízením školy byl dočasně pověřen zástupce ředitele, Jaromír Konečný. Po měsíci, kdy mělo dojít k předání školy, se však situace poněkud vyhrotila a Jaromír Konečný převzetí odmítl. Tento vstřícný krok místo něj učinil druhý zástupce, František Gargulák. Ten školu řídil až do jmenování nového ředitele, kterým se stal 1. ledna 1993 Jiří Severin, který do Zlína od pololetí přešel z otrokovické hudební školy.

Po 1. květnu 1990, kdy vešel v platnost zákon č. 83 o sdružování občanů, bylo třeba uvést do souladu s ním i činnost Sdružení rodičů a přátel školy, které na škole fungovalo. Výbor SRPŠ využil této situace k tomu, aby novými stanovami, které byly základní podmínkou registrace „Společnosti přátel ZUŠ“ Ministerstvem vnitra ČR, byl dán širší prostor pro aktivitu rodičů. Jedním z cílů Společnosti přátel ZUŠ bylo navazování styků se zahraničními společnostmi příbuzného charakteru a realizace výměnných akcí pro děti.

Dřívější družební vztahy literárně-dramatického oboru s Anglií zůstaly beze změny, ale kontakty se Žilinou nesly tíhu stávající politické situace a ochladly. Společnosti přátel ZUŠ se nově podařilo navázat kontakt s mladými učiteli – hudebníky ve francouzské Picardii. Zájezd do Francie podnikli zlínské žáci ve dnech 24. – 29. října 1994.

Kamarádi muzikanti

(výňatek z dobového tisku)

„K dobrému tónu každé školy v dobách nedávno minulých patřilo udržovat takzvanou družbu se školou podobného typu v některé zemi východního bloku. Dnes místo formálních a vynucených vztahů můžeme navázat přátelství, o kterých se nám dříve ani nesnilo.

Zasluhou mladé klavíristky Alice Flajšingrové si Základní umělecká škola Štefánikova ve Zlíně našla spřízněného partnera v hudební škole v Moynneville – městečku ve francouzské Picardii. V letošním roce navštívila skupina koncertujících francouzských učitelů Zlín a další moravská města. Na oplátku byli žáci zlínské ZUŠ pozváni do Francie, kam se podívali koncem října.

Škola Moynneville připravila a výborně zorganizovala pestrý program. Naši mladí hudebníci byli přijati v rodinách francouzských kamarádů jako vlastní děti. Společné muzicírování pomohlo překlenout jazykové potíže. Na čtyřech koncertech v městě Amiens a okolí předvedli mladí muzikanti dobrou úroveň zlínské školy. Největší úspěch měla u francouzského publika cimbálová muzika, která překvapila i francouzskou písničkou. Navštívili jsme také hodiny vyučování v hudební škole. Místní tisk psal o setkání pod titulkem Hudba nezná hranic. Mladí francouzští muzikanti by za svými zlínskými kamarády měli přijet na jaře příštího roku.

(rav)²⁷

Mimořádný úspěch školy znamenala také účast učitele Jana Hořejšího a jeho žáků na hudebním festivalu v Londýně, kde reprezentovali ZUŠ.

Zlínské klarinety v Londýně uspěly

Zlínské noviny, úterý 13. června 1995

„ZLÍN (mž) – Čtveřice mladých klarinetistů, žáků Základní umělecké školy Zlín – Štefánikova, strávila na přelomu května a června deset dní v Londýně na proslulém North London Festivalu. Ačkoliv je určen studentům a absolventům konzervatoří a akademií, udělali pořadatelé v případě kvarteta výjimku. A rozhodně ho nepřecenili.

Mezi ostatními soutěžícími dostali ve své kategorii mladí hudebníci, spolu s kvintetem brněnské konzervatoře, nejvyšší z pěti možných ocenění. Ve zdůvodnění porota uvedla, že se jedná o excelentní soubor vynikající technické i umělecké úrovně, jehož členové hrají s velkým expresivním nábojem.

Kromě soutěže vystoupili klarinetisté na řadě koncertů v Londýně a okolí a večeru slovenského velvyslanectví v Londýně. Své žáky – Jana Koláře, Daniela Grigeru, Ondřeje Pavlišťíka a Vladislava Pavlíka – doprovázel celou dobu jejich učitel Jan Hořejší. Velkým zážitkem prý pro celou výpravu byl celodenní výlet do rodiště Williama Shakespeara Stratfordu nad Avonou a návštěva muzea voskových figurín. Skutečnou kuriozitou byl ovšem

²⁷ *Výstřižková kronika*, 1994 – 1995. Zpracoval KOHOUTEK, F.

obrázek, který se jim zcela náhodou naskytl u Buckinghamského paláce – na vlastní oči tudy viděli projíždět v kočáře královnu s princem Charlesem.²⁸

Dalším zahraničním městem, s jehož hudební školou navázala zlínská škola partnerství, se stal v roce 1998 polský Chorzów. Co se týká domácí činnosti školy, začaly se pořádat pravidelné koncerty na nádvoří zlínského zámku ve spolupráci s Oblastním muzeem jihomoravského kraje. Ve školním roce 1994 – 1995 byl na škole založen komorní orchestr z žáků školy, který vedl učitel Miroslav Kašný. Téhož roku škola spolupracovala na projektu ZŠ (Základní školy) Vizovice „Stejná šance všem“. Jeho náplní bylo dát v zájmové činnosti stejnou šanci i dětem v menších městech. Díky němu bylo postupně rozšířeno vyučování na pobočce ve Vizovicích. Mezi pobočky školy také přibylo nové pracoviště, Štípa – Lešná. Tento ateliér ZOO byl zaměřen na výtvarně ekologickou výchovu.

ZUŠ Zlín i v nové době pokračovala v tradici pořádání výchovných koncertů pro mateřské školy, spolupracovala s Filharmonií Bohuslava Martinů (dřívější Filharmonie pracujících). Ve spolupráci s církevní ZŠ bylo realizováno studium hudby s duchovní náplní.

Koncerty pro nejmenší posluchače

(výňatek z dobového tisku)

„I letos připravila ZUŠ Zlín Štefánikova ve spolupráci s P. Slezákovou, ředitelkou MŠ (mateřské školy) na Jižních Svazích, výchovné koncerty pro mateřské školy.

Děti se v pohádce „O písničce, která šla na výlet“ seznámily s různými hudebními nástroji – poznaly, jak vypadají a znějí akordeon, kytara, housle, kontrabas, pozoun, klarinetové trio. Malí posluchači se spontánně zapojovali tleskáním, hrou na tělo, reagovali na změnu tempa a zpívali. Největší úspěch sklidil pozoun s dusítkem – co by kvákající žabák a strašák v podání žákyň tanečního oboru.

Děti jsou objektivními posluchači a kritiky. Pokud se jim něco nelíbí, tak to jasně dají najevo. Na těchto koncertech se ale nenudily, svou roli sehrálo i to, že jim nástroje předvedly také děti – žáci ZUŠ Zlín. Prvotní kontakt s hudbou na „velkém koncertě“ není zanedbatelný, vždyť z mnohých dětí vyrostou žáci základních uměleckých škol a uvědomělí posluchači hudby.

²⁸ Tamtéž.

Pětici koncertů zhlédlo a vyslechlo téměř 1200 dětí ze 41 mateřských škol celého zlínského regionu.“

Martina Hniličková²⁹

19. června 1998 proběhl na Malé scéně ZUŠ Zlín slavnostní koncert, který byl věnován představení jejího kompaktního disku, na jehož vzniku se podílely tři soubory ZUŠ: Smyčcový komorní orchestr pod vedením Miroslava Kašného a cimbálové muziky Strunka a Strunečka, které společně vedou Helena Kotulanová a Lucie Dümmlerová.

Zajímavým projektem, do jehož realizace se škola pustila, byl projekt inspirovaný evropským programem obnovy venkovských sídel. Jeho uskutečnění probíhalo tak, že ZUŠ Zlín postupně mapovala různé formy původní lidové kultury a například formou pouličního divadla, které právě z těchto tradic čerpá, je uváděla v život.

Škola se zaměří na obnovu místní kultury

MF DNES, 24. listopadu 1999

(výňatek z dobového tisku)

„Zlín – Evropským programem obnovy venkovských sídel se inspirovala Základní umělecká škola ve Štefánikově ulici ve Zlíně. Ve svých pobočkách, které má v několika obcích zlínského regionu, hodlá postupně zmapovat stopy původní lidové kultury a vlastními prostředky ji v rámci výuky rozvíjet. „Chceme vlastně navrátit hudební, výtvarné, ale i divadelní kultuře důležité místo v životě obce,“ shrnuje základní myšlenku připravovaného projektu ředitel zlínské Základní umělecké školy Jiří Severin.

Škola už také jedná s obecními úřady, které jsou zatím této myšlence nakloněny. „Chceme nejprve prozkoumat terén, promluvit s pamětníky, starými lidmi, kteří pamatují lidové zvyky spojené s ročními obdobími, znají to, co určovalo původní podobu kultury v daném městě, a s jejich pomocí potom naše učitele vést k práci s dětmi v těchto obcích,“ pokračuje ředitel Jiří Severin.

Základní umělecká škola ve Štefánikově ulici má zatím pobočky na základních školách ve Velkém Ořechově, Kašavě, Trnavě, Slušovicích, Fryštáku a ve Vizovicích. Projekt obnovy místní kultury by mohl trvat přibližně tři až pět let. „Po první fázi, kdy už budeme mít

²⁹ *Výstřižková kronika*, 1997 – 1998. Zpracoval KOHOUTEK, F.

činnost tematicky zmapovanou, chceme požádat o grant. Zatím chápeme tuto práci jako náplň činnosti našich poboček a ekonomicky ji zajistíme z vlastních zdrojů,“ dodává Severin.

Prvním konkrétním výsledkem projektu bude akce, která se uskuteční 13. prosince v Kašavě. Na tento den připadá svátek svaté Lucie, a ten byl vždy ve znamení průvodu lucek, s maskami a flétnami. Je to jedna z forem lidového obřadního divadla, která se udržuje od období baroka. „Náš literárně-dramatický obor chce tuto tradici obnovit. Jestli se to osvědčí, budeme pokračovat v obnově dalších obřadů v průběhu celého roku. Při vlastní výuce pak chceme navázat na některé výtvarné a hudební formy příznačné pro valašskou nebo slováckou obec. Není to jenom dechovka nebo cimbálovka, ale třeba i štrajchy, což byl jeden druh vesnické muziky,“ doplňuje Severin.

Projekt, který se zatím teprve rozbíhá, se neomezí jen na zlínský region, zájem projevu i školy na Uherskohradištsku. Podle Jiřího Severina je hlavním přínosem projektu větší zapojení dětí a mládeže do kulturního života obce: „Život v obcích se stále více odcizuje, převažuje televizní kultura, mnohdy už nechodí ani Mikuláš po vsi. Chceme do těchto míst vrátit jejich přirozenou pospolitost, aby život byl pestřejší a rozmanitější.“

Petr Cekota³⁰

Ve školním roce 1999 – 2000 bohužel opět přišla doba, kdy se základní umělecké školy musely ozvat, aby bránily své místo ve vzdělávacím systému naší země. Koncem října toho roku zahájil ministr školství, mládeže a tělovýchovy druhou etapu diskuse o dalším rozvoji vzdělávání v České republice. Ta navazovala na první část rozpravy, která byla zahájena asi v polovině roku 1999. Následovala poté, co vláda schválila základní nástin koncepce dalšího rozvoje školství. Všechny diskuse měly podle záměrů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2000 vyústit do vypracování strategického dokumentu pro realizaci Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice. Dokument měl mít charakter takzvaných bílých knih, které se používají v zemích Evropské unie, a dostal pracovní název Výzva pro deset milionů. Záměrem MŠMT bylo vymezit celkový rámec vzdělávací politiky státu, stanovit dlouhodobé cíle a pořadí jejich důležitosti a navrhnout konkrétní opatření k dosažení těchto cílů. Odborná i laická veřejnost se měla k navrhovaným záměrům vyjádřit.

Proto bylo jako reakce na Výzvu pro deset milionů vydáno společné stanovisko Základních uměleckých škol regionu Zlín. Tyto školy byly nespokojené se samotnou Výzvou

³⁰ *Výstřižková kronika*, 1999 – 2000. Zpracoval KOHOUTEK, F.

pro deset milionů. Chybělo jim masové zveřejnění v tisku a debaty k tomuto tématu v televizi a rozhlase. Náměty v materiálu „Výzvy“ podle nich nekorespondovaly s Konceptí vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v ČR a byly nekonkrétní.

Ředitelé a učitelé ZUŠ zlínského regionu (okres Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín) zvolili tuto formu jako reakci na naprostou nedostatečnost obsažení problematiky uměleckého školství v Koncepti vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v ČR. Zdálo se jim, jako by MŠMT vůbec s oblastí uměleckého školství do budoucna nepočítalo. Základní umělecké školy za dobu svého trvání osvědčily svou nezastupitelnost ve vzdělávacím systému. Význam a úroveň ZUŠ kladně hodnotila i Zpráva Evropské unie.

Problémy, které se mohly dotknout existence ZUŠ, spatřovaly školy ve:

1) Zrušení odvětvového řízení.

- Ředitelé chtěli, aby byly školy i nadále řízeny odborně, což mělo zajistit právě odvětvové řízení
- bylo potřeba zajistit zřizování ZUŠ odborem školství při krajských úřadech
 - bylo potřeba uchovat a dobudovat odbornou inspekci
 - bylo potřeba mít průhledné a spravedlivé financování škol

2) Zařazení ZUŠ mezi „vzdělávání, které neposkytuje stupeň vzdělání“, jak bylo řečeno v novele školského zákona. Toto zařazení jakoby nepočítalo se stupněm vzdělávání pro střední umělecké školy a přípravu žáků pro pedagogické a další školy, ve kterých by měli prokázat při zkouškách určité znalosti a dovednosti, které je může naučit pouze základní umělecká škola. Mimo to mají ZUŠ v té době své rámcové vzdělávací programy stanoveny v učebních plánech a učebních osnovách.

13 Škola pod vedením Miroslava Kašného

Jiřího Severina ve vedení školy střídá Miroslav Kašný, který se svého postu ujímá 1. září 2001. Ve výčtu pracovníků školy se však jeho jméno objevuje již od školního roku 1991 – 1992. Vyučoval hru na violu a housle. V době jeho nástupu do funkce pracovalo na ZUŠ Zlín 69 interních a 1 externí pracovník. Navštěvovalo ji celkem 1467 žáků. Náležela k ní tato odloučená pracoviště: Fryšták, Kašava, Slušovice, Štípa, Velký Ořechov, Vizovice a Zlín – Hluboká ulice.

I nadále zlínská škola pokračovala v pořádání koncertů a divadelních představení pro děti z mateřských a základních škol ve Zlíně i na pobočkách, zejména ve Slušovicích, Štípe a Vizovicích. K těm se postupně přidávaly koncerty v nemocnici ve Vizovicích, v domovech důchodců a dětském domově na Lazech. Novinkou se však od školního roku 2003 – 2004 stal projekt s názvem „Pojďme sčítat hrušky s jabkama“. Propagační materiály poskytovaly tyto informace:

„Pojďme sčítat hrušky s jabkama“

Integrační workshop

Dramaterapeutický seminář pro pedagogy zaměřený na práci s dětmi s mentální retardací a poruchami chování. 19. 6. – 20. 6. 2004

Lektoři: Doc. PaedDr. Milan Valenta, Ph.D.

Mgr. Oldřich Müller, Ph. D.

Mgr. Jaroslava Müllerová, Ph. D.

PhDr. Zdeňka Marková

Mgr. Martin Dominik Polínek

„Integrační workshop pořádá ZUŠ Zlín ve spolupráci s Malou scénou a s dalšími institucemi a odborníky. Tento workshop je prvním svého druhu a pořádá se v rámci oslav výročí 35 let Malé scény. V současnosti se stále víc a víc mluví o integraci ve školství, často však zůstává jen u slov a teorie, rozhodli jsme se proto uspořádat workshop pro pedagogické pracovníky a děti s mentální retardací, který si klade za cíl prožít si, byť jen dočasně, integraci v praxi.

ZUŠ, Malá scéna a pedagogové z Univerzity Palackého v Olomouci připravili víkendový program, který by měl prakticky přiblížit metody dramaterapie, teatroterapie a dalších expresivních terapií v psychopedii, tedy v práci s mentálně postiženými jedinci, a etopedii, tedy v práci s jedinci s poruchami chování.

Pro pedagogy se naskýtá jedinečná příležitost vyzkoušet a prožít si práci s dětmi s mentální retardací pod vedením jak odborníků z oblasti speciální pedagogiky (expresivní terapie, psychopedie, etopedie), tak i z oblasti umění (workshop povedou též pedagogové ZUŠ různých oborů – literárně-dramatický, hudební, taneční a výtvarný).

Workshop bude probíhat v sobotu 19. 6. 2004 a v neděli 20. 6. 2004 v prostorách ZUŠ Zlín a bude rozdělen do dvou částí. Sobotní program je věnován praktické práci s mentálně postiženými – příprava divadelního projektu s aktivní účastí vás, kteří se přihlásíte. Tato část bude završena představením, resp. ukázkou toho, co se vytvořilo, v sobotu v podvečer.

Nedělní dopoledne bude pak věnováno lekci dramaterapie pro pedagogy (pod vedením již zmíněných odborníků) a následnou besedou s trochou teorie.³¹

Tento projekt se od té doby ve škole každoročně opakuje. Následujícího roku, 2004 – 2005, se škola rozhodla uspořádat sérii výstav a vystoupení nesoucí název „Měsíc ZUŠ Zlín“. I tato aktivita si našla své stálé místo ve výčtu akcí konaných základní uměleckou školou s každoroční pravidelností.

Měsíc ZUŠ

Březen a duben budou patřit ZUŠ

(výňatek z dobového tisku)

„**Zlín** – Na celý měsíc a půl připravila Základní umělecká škola na Štefánikově ulici pro nejširší veřejnost bohatý a zajímavý program. Budou se na něm podílet všechny čtyři obory: hudební, výtvarný, taneční a literárně-dramatický. Od 15. března do 29. dubna se Zlíňané mohou těšit nejen na hudební a taneční koncerty, ale i na dvojici výtvarných výstav či na premiéru divadelní pohádky.

„Rozhodli jsme se ke společnému zapojení všech našich oborů také proto, abychom díky velké koncentraci akcí předvedli lidem, co naši žáci a absolventi umějí, a rovněž je

³¹ *Výstřižková kronika*, 2003 – 2004. Zpracoval KOHOUTEK, F.

seznámili s celkovou prací naší školy,“ uvedla zástupkyně ředitele ZUŠ Martina Hniličková, která by tímto chtěla i nalákat budoucí zájemce.“

Ivan Bergmann³²

Významnou událostí v životě Základní umělecké školy ve Zlíně se stala její rozsáhlá rekonstrukce. Potřeba přestavby byla dlouhodobě neodkladná a postupně probíhala již několik posledních let. Výsledkem této celkové rekonstrukce bylo získání nových sálů. Ty měly sloužit zejména pro potřeby hudebního a literárně-dramatického oboru. Staly se jimi Komorní sál a sál Malá scéna, který využívá zejména taneční a literárně-dramatický obor. Ku příležitosti otevření nových sálů byl připraven pořad „Zpět do 30. let aneb pan Baťa by se divil“, na jehož realizaci se podílel hudební, literárně-dramatický i taneční obor. Tisk informoval veřejnost o pracích probíhajících v budově školy takto:

Zlínská radnice dokončí v příštím roce kompletní rekonstrukci památkového objektu Malá scéna, který pochází z baťovské éry. Radní uvolnili na opravy 40 milionů korun z rozpočtu.

MF DNES

2. prosince 2005

(výňatek z dobového tisku)

„Jedna z významných dochovaných baťovských památek ve městě vznikla v roce 1936 jako Obchodní a společenský dům podle návrhu architekta Vladimíra Karfíka.

S opravami Malé scény začalo město již dříve, v posledních letech byla částečně opravena fasáda a repasována okna. Letos se začala budovat přístavba ke stávajícímu objektu, ve které bude sklad kostýmů a kulis, šatny pro herce, sociální zařízení a strojovna vzduchotechniky.

V příštím roce se počítá s úpravami interiéru, například s odhlučněním nebo položením nových podlah. Měl by vzniknout i nový sál pro taneční obory umělecké školy. Zachována zůstane prodejna potravin, kterou využívají zejména obyvatelé z okolí, a malá kavárna. Všechny stavební práce se na Malé scéně konají pod přísným dohledem památkářů.

³² *Výstřížková kronika, 2004 – 2005. Zpracoval KOHOUTEK, F.*

V budově Malé scény původně bylo kino, obchody, čítárna a studovna, kavárna a tělocvična. Prvních změn se dočkala v polovině čtyřicátých let minulého století, kdy se pro uměleckou školu rozdělil prostor kavárny na jednotlivé učebny a velkoplošná okna nahradila menší dřevěná. V padesátých letech přibyly přístavby pro potřeby divadla, které snížily architektonickou hodnotu budovy.³³

Herci se vrací. Malá scéna ve Zlíně, jeden z funkcionalistických klenotů města, znovu ožila. Historická budova je po čtyřleté rekonstrukci v plném lesku.

Návštěvníci v ní najdou také několik obchodů

(výňatek z dobového tisku)

Malá scéna. Divadlo i obchody

„Zlín – Malá scéna po čtyřech letech opět naplno ožívá. Jeden z funkcionalistických klenotů Zlína, ..., dostal nový plášť. Navíc přibyly dva nové sály pro divadlo a alternativní umění. Opravy baťovské památky stály více než šedesát milionů korun.

Karčíkovo dílo

Jedna z nejvýznamnějších dochovaných funkcionalistických památek města vznikla v roce 1936 jako Obchodní a společenský dům podle návrhu architekta Vladimíra Karčíka.

Při navrhování budovy se Karčík držel nejen tradice města Zlína, ale nechal se inspirovat a svést také konstruktivismem ruských avantgardistů. Budova pak měla vyhlížet jako „odhmotněný zářící dům“ a sloužit k odpočinku pracujícím lidem.

„Brzy však hlavně kvůli velkým nárokům na provoz vzala za své a musela se přestavět do mnohem civilnější podoby. Ta se pak stala východiskem pro dnešní vzezření,“ přiblížil architekt Pavel Martínek mladší, který spolu se svým otcem návrh nové Malé scény vytvářel.

...

³³ *Výstřižková kronika*, 2005 – 2006. Zpracoval KOHOUTEK, F.

Všechno jako dřív

„Z ulice budou stejně jako ve třicátých letech přístupné malé občůdky, konkrétně cukrárna, kavárna a potraviny. V původní podobě byla zachována také umělecká škola, kvůli které byl v letech 1943 až 1944 omezen prostor kavárny. V budově stále sídlí sklad kulis,“ řekla náměstkyně primátora města Zlína Irena Ondrová.

Jen čítárnu a studovnu, které sloužily obyvatelům Zlína ke vzdělávání ve třicátých letech, už na Malé scéně nikdo nenajde.

Opravy Malé scény trvaly celkem čtyři roky. V první etapě vznikly nové podzemní prostory, kde se dnes nachází sklad kulis a šatny herců. Ve druhé etapě se udály zásadní úpravy v hlavním divadelním sále a rekonstrukce dalších interiérů. Současně se opravil obvodový plášť budovy v přízemí. Třetí etapa patřila proměně foyer Malé scény, které je zcela nově barevně pojaté.

Veronika Kapitánová³⁴

³⁴ *Výstřižková kronika*, 2006 – 2007. Zpracoval KOHOUTEK, F.

14 Škola pod vedením Marty Hniličkové

Ve školním roce 2006 - 2007 opustil Miroslav Kašný své dosavadní místo a vstoupil do regionální politiky, kde se stal náměstkem tehdejší primátorky města Zlína. Uvolněné místo vyplnila pedagožka školy, která zde učila od školního roku 1992 - 1993 a od 1. června 2004 zastávala také funkci zástupkyně ředitele, Martina Hniličková. Ta je na postu ředitelky doposud.

Základní umělecká škola Zlín ani pod novým vedením nezanevřela na „staré“ projekty, které i nadále úspěšně rozvíjí a doplňuje řadou nových akcí. Ve dnech 11. – 14. září 2008 oslavila již desáté výročí partnerství měst Zlína a polského Chorzówa. S každoroční pravidelností se v jarních měsících do prostor školy vrací teatroterapeutický workshop „Pojďme sčítat hrušky s jabkama“, který se ustálil do podoby jednodenní akce. Tento projekt sjednocuje jak zdravé, tak i postižené děti, které mají společný cíl - zahrát si spolu divadlo. Cílem teatroterapie je pak zapojit postižené děti do běžného života, naučit je tak spolupráci, komunikaci a překonání sama sebe. Této akce se účastní asi 30 dětí, které většinou pocházejí ze zlínských speciálních škol, které se věnují mentálně postiženým dětem či dětem s výchovnými problémy. Tyto účastníky ještě doplňují zdravé děti z dětských domovů a žáci či absolventi ZUŠ Zlín.

„Děti jsou vzájemně promíchány do tří skupin. Každá z nich se na podvečerní divadelní představení připravuje celý den. Zatímco v jedné skupině nacvičují pohybové aktivity, v jiné malují a v další vytvářejí sádrové masky na obličej. Nakonec na motivy daného obrázku vytvoří své vlastní divadelní představení, které bude na programu od 17. hodiny. Diváci tak budou mít možnost zhlédnout celkem tři divadelní představení inspirované stejným obrazem, ale pokaždé v jiném provedení,“ vysvětlil Martin Dominik Polínek, zakladatel workshopu v rozhovoru pro Mediafax ze dne 23. května 2009³⁵. Zlínská škola by se právě zapojení některých postižených dětí do pravidelné výuky nebránila. Její výtvarný obor již navštěvoval jeden vozíčkář.

³⁵ *Výstřižková kronika*, 2008 – 2009. Zpracoval KOHOUTEK, F.

Rozhovor se zakladatelem workshopu Martinem Dominikem Polínkem

Divadelní umění pomáhá začlenit se do života

(výňatek z dobového tisku)

„Zlín – Historii Teatroterapeutického workshopu ve Zlíně založil před šesti lety Martin Dominik Polínek. Jednatřicetiletý muž sám tento druh speciální terapie vyučuje na Univerzitě Palackého v Olomouci.

Kdy se objevila myšlenka uspořádat akci Sčítat hrušky s jabkama ve Zlíně?

Sám se zabývám dětmi, které jsou postižené. A vzhledem k tomu, že jsem absolvent zlínské umělecké školy, napadlo mě, zda by mohly být postižené děti zařazeny do některé výuky. Přišel jsem s tím za vedením a škola mně vyšla vstříc.

Mohl byste přiblížit, co je to vlastně teatroterapie?

Je to vlastně určitý druh terapie. Jejím smyslem je vytvořit a zahrát divadlo. Hodně se potom používají terapeutické metody, aby se postižené děti dokázaly co nejvíce zapojit do všeho dění. Děti se vlastně učí začleňovat do běžného světa a poznávají i nové role. Měli jsme tu například kdysi postiženého hochy, který se s nikým nechtěl bavit a stranil se ostatních. Nám se ho podařilo nakonec zapojit do divadla a další rok už neměl vůbec problém se začlenit do kolektivu.

Jak dlouho už se tato metoda používá?

Je to velmi mladá disciplína, která k nám dorazila zhruba před deseti lety, a to konkrétně na olomouckou univerzitu. Ve skutečnosti se objevila v sedmdesátých letech minulého století v Anglii a Americe. Je to vlastně odnož dramaterapie, jen s tím rozdílem, že při ní není na konci toho všeho divadelní představení. Kdežto tady ano.“

(šar)

Foto: Deník/Šárka Šarmanová³⁶

³⁶ Tamtéž.

Právě i tento workshop je součástí každoroční prezentace zlínské ZUŠ, která se koná v jarních měsících - „Měsíc ZUŠ Zlín“. Ve školním roce 2009 – 2010 se tento název změnil na „UŽ ZAS ZUŠ“. Její náplň zůstala stejná – výstavy, koncerty a divadelní představení.

Školní rok 2011 – 2012 byl významným jubileem pro cimbálové muziky zlínské školy. Oslavily již 40 let své existence. Cimbálové muziky dnes nesou názvy Strunka a Strunečka a od roku 1988 až dodnes se jim pedagogicky věnuje Lucie Dümlerová a roku 1992 se k ní připojila Helena Kotulanová, obě jsou bývalými členkami dětské cimbálové muziky. Školu reprezentují na soutěžích, festivalech i zahraničních zájezdech.

Zahraniční úspěch škola sklidila i v roce 2012 – 2013. Její klarinetové kvarteto Presto ji ve dnech 23. – 28. dubna 2013 reprezentovalo na V. mezinárodním festivalu dětí a mládeže (V International Competition and Festival of Children and Youth Art) „Red Sea Joys 2013“ ve městě Eilat v Izraeli, kde získalo 1. cenu. Tohoto festivalu se zúčastnily hudební a taneční soubory z celého světa. Děti a mládeže se sjelo více než 2000. Kvarteto ZUŠ Zlín ve složení Vojtěch Wurst, Natálie Kozubíková, Martin Kandel a Martin Pikna pod vedením učitele Jana Slavíka absolvovalo během svého pobytu čtyři vystoupení na významných pódii města. Soutěžilo na místní konzervatoři před odbornou porotou profesorů a po velmi zdařilém výkonu získalo 1. cenu.

Již předešlého roku však dosáhlo toto seskupení jiného zahraničního úspěchu:

Klarinetové kvarteto uspělo v Gruzii

„Na pětidenní umělecké působení v Gruzii se na konci června vydalo zlínské klarinetové kvarteto. Jako jediný soubor z České republiky se Mezinárodního hudebního a tanečního festivalu v Batumi zúčastnili klarinetisté ve složení Vojtěch Wurst, Natálie Kozubíková, Martin Kandel, basklarinetista Martin Pikna a pedagog Jan Slavík se ZUŠ Zlín. Pobyt u Černého moře byl pro českou reprezentaci velmi úspěšný. Jejich výkony ohodnotila odborná porota, složená s profesorů konzervatoří a uměleckých škol, oceněním nejvyšším – cenou VIP.“³⁷

Nejen žáci školy jsou častými „sběrateli“ různých ocenění, ale i její učitelé. Pamětní medaile jako výraz poděkování a uznání za pedagogickou činnost a významný přínos pro

³⁷ *Výstřížková kronika*, 2012 – 2013. Zpracoval KOHOUTEK, F.

výchovu a vzdělávání mladé generace byla udělena Ak. arch. Janu Čančíkovi, který v roce 1978 přebíral po své matce Vlastě Čančíkové vedení výtvarného oboru. Za jeho působení se výtvarný obor několikrát zvětšil a dosáhl dnešního rozsahu, kdy má více než 300 žáků. Rostoucímu oboru, kterému již nevyhovovaly stávající podmínky, se po několikerém stěhování do nevyhovujících prostor (Morýsův dům, 3. ZŠ, bývalý katastrální úřad na Vodní ulici, dům Na Potokách, 7. ZŠ) v roce 1987 podařilo obor soustředit pod jednu střechu v budově na Zálešné. V roce 1993 se obor stěhuje naposled do vily na Hluboké ulici. Právě Jan Čančík vypracoval několik projektů na rekonstrukci této budovy, z nichž některé se podařilo realizovat. Dnes se výtvarný obor vyučuje v této budově ve 2 kmenových třídách a odborných učebnách – keramice, kreslírně, grafické dílně, multimediální studovně - a na dalších pracovištích ve Štípě a na ZŠ Komenského I.

Jako již několikrát v historii školy došlo ke změnám ve vzdělávacím systému a od 1. září 2012 začaly základní umělecké školy učit podle svých školních vzdělávacích programů. Tomuto datu předcházely měsíce práce a příprav vlastního školního vzdělávacího programu, na kterých se podíleli všichni pedagogové všech oborů školy. Protože ZUŠ Zlín klade důraz na svou ojedinělost v propojení všech čtyř oborů, které spolu vytvářejí společné projekty, dali učitelé svému vzdělávacímu programu název Čtyřbarevná škola – uši k slyšení, ruce k tvoření, oči k vidění, tělo k pohybu.

Základní umělecká škola nabízela v roce oslav svého 80. výročí studium na těchto místech poskytovaného vzdělávání: Slušovice, Trnava, Vizovice, Všemina, Zlín – Štefánikova, Zlín – Hluboká, Zlín – Štípa, Zlín – ZŠ Komenského I.

V nabídce pro 1400 žáků vyučovaných 60 učiteli byly tyto nástroje a zpěv: klavír, keyboard, varhany, housle, viola, violoncello, kontrabas, kytara, basová a elektrická kytara, akordeon, klarinet, basový klarinet, saxofon, zobcové flétny, příčná flétna, trubka, tenor, baryton, lesní roh, pozoun, tuba, cimbál, zpěv, sborový zpěv, bicí nástroje.

Na škole pracovaly tyto soubory: smyčcový komorní orchestr, kvarteto zobcových fléten, soubor zobcových fléten, kytarový orchestr, folkový soubor Muzikanti, cimbálové muziky Strunka a Strunečka, pěvecké sbory, akordeonový soubor, komorní soubory – kytarové, klarinetové, saxofonové, smyčcové, divadelní soubory, ZUŠBAND – soubor učitelů, pěvecký sbor učitelů, Blue Tone Band – jazzová kapela a rocková žákovská kapela.

V tomto školním roce se uskutečnilo 8 výstav výtvarného oboru, 17 představení a vystoupení literárně-dramatického oboru, 3 taneční koncerty, 10 hudebních večerů, 33 třídních besídek hudebního oboru, 25 koncertů a vystoupení na pobočkách, 17 velkých koncertů hudebního oboru, 6 víceoborových akcí a 34 mimoškolních vystoupení.

Jedinečné místo ve výčtu akcí zaujímaly oslavy výročí školy, jejichž mottem se stal právě název školního vzdělávacího programu – Čtyřbarevná škola. V rámci těchto oslav bylo v neděli 17. března 2013 v 10.00 hodin uspořádáno Matiné v Komorním sále školy, na kterém účinkovali bývalí žáci školy, kteří se hudbou zabývají profesionálně. Byli jimi: Milan Gablas, v té době člen cimbálové muziky Harafica a profesionálního hudebního tělesa Hradišťan, který ve škole 4 roky studoval kontrabas u Vítězslava Pelikána, Jiří Kundl, žák učitele Jana Hořejšího na klarinet - nyní je prvním klarinetistou a sólistou Filharmonie Bohuslava Martinů, kromě sólové a orchestrální hry vystupuje často také jako hráč v řadě komorních seskupení, od roku 2006 působí jako pedagog na ZUŠ Zlín a zároveň vyučuje na Konzervatoři Pavla Josefa Vejvanovského v Kroměříži. Jako korepetitorka vystoupila na koncertě také Veronika Mitášová, která na ZUŠ Zlín absolvovala hru na klavír, kterou na škole nyní vyučuje. Mimo to spolupracuje s Filharmonií Bohuslava Martinů. Pavel Březík navštěvoval na ZUŠ hru na housle a violu u Radany Váňové. Stal se sóloviolistou Filharmonie Bohuslava Martinů a na ZUŠ Zlín učí hru na housle. V neposlední řadě bylo na Matiné možné slyšet Alici Rajnohovou – Flajšingrovou, ta na škole navštěvovala hodiny klavíru u Evy Hanačíkové, pedagogicky působí na Konzervatoři Evangelické akademie v Olomouci, na církevní konzervatoři v Opavě a na JAMU (Janáčkově akademii múzických umění). Vedla interpretační kurzy v Soulu, Olomouci a Sarajevu. Věnuje se koncertní činnosti a pravidelně natáčí pro český rozhlas, natočila CD (kompaktní disk) s klavírním dílem Vítězslavy Kaprálové a CD s premiérami klavírních sonát Václava Kaprála.

Koncert, na kterém se podíleli současní žáci školy všech oborů školy, nesl název ČTYŘBAREVNÁ ŠKOLA – slavnostní koncert k 80. výročí založení školy a uskutečnil se v pátek 22. března 2013 v 18.00 hodin v sále Malé scény. Výtvarný obor se představil na dvou výstavách – v Alternativě a ve foyer školy.

Škola spolupracovala se všemi ZUŠ v rámci regionu (soutěže ZUŠ, odborné semináře, divadelní přehlídky, společné koncerty apod.). Spolupracuje zároveň i s organizacemi jako je Charita Zlín, Otrokovice, Valašský soubor Kašava, Krajská knihovna Fr. Bartoše, Muzeum JVM (Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně), Filharmonie Bohuslava Martinů, ZOO Lešná a Malá scéna Zlín – občanské sdružení, Dětský domov Lazy, Domov pro občany se zdravotním postižením Javorník, Zlínský kraj, Magistrát města Zlína, zámek Vizovice. Pobočky spolupracují se ZŠ a městskými úřady v obci, kde jsou zřízeny. Již několik let úspěšně s NIDV (Národním institutem pro další vzdělávání) škola realizuje odborné semináře pro ZUŠ Zlínského kraje, ale také pro základní a mateřské školy, je spoluorganizátorem soutěže Zlínského kraje – Mládí kraje.

ZUŠ Zlín byla zapojena také do projektů podporovaných Evropskou unií:

Artprogram - podpora rozvoje klíčových kompetencí řídicích a budoucích řídicích pracovníků ZUŠ.

Orbis artis – další vzdělávání učitelů základních a základních uměleckých škol.

Modul integračních programů pro základní umělecké školy - rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. ZUŠ Zlín je nositelem projektu, který navazuje na integrační aktivity ZUŠ Zlín.

Zlínart - další vzdělávání učitelů základních a základních uměleckých škol Zlínského kraje.

Theatrum – hledání společných cest – aneb divadlo jako společná řeč mezi národy, jako prostor mezinárodního setkávání mladých (spolupráce s divadlem SHYTE z Austrálie).

15 Významné osobnosti spojené se ZUŠ Zlín

Branami Základní umělecké školy Zlín prošlo za dobu její osmdesátileté existence nespočet žáků i pedagogů. Hlavním úkolem školy bezpochyby bylo vychovat řadu amatérských hudebníků, pro které se stane hudba, divadlo, tanec a výtvarné umění celoživotní láskou a zálibou. Někteří její absolventi se zařadili mezi profesionální hudebníky. Stali se z nich buď sólisté, členové orchestrů, filharmonií nebo komorních uskupení a pedagogové. Ovšem nejen obor hudební byl kolébkou úspěšných umělců. Ze školy vzešli významní herci, tanečníci, výtvarníci, architekti a řada dalších profesí. Rozhodla jsem se ve své práci neuvádět jména všech žáků a pedagogů školy. Někteří z nich již byli na předchozích stránkách zmíněni. Na tomto místě bych chtěla uvést souhrn osobností, s doplněním stručných informací o studiu a jejich práci, na které může být naše škola hrdá.

Profesionální hudebníci:

Březík Pavel - člen Filharmonie Bohuslava Martinů (FBM), pedagog

Divoký Zdeněk - narozen 1954, od roku 1979 je hornistou České filharmonie, studoval na konzervatoři v Brně a na JAMU, 1973 – 1979 byl členem Státní filharmonie Brno, působil v řadě komorních souborů, je laureátem řady soutěží

Dostálová Roušarová Hana - narozena 1979, houslistka, členka Pražské komorní filharmonie, její rodiče jsou členy FBM, studovala na konzervatořích v Brně a v Praze a poté na AMU (Akademii múzických umění v Praze), byla členkou několika komorních souborů, sólově vystupovala s FBM a řadou dalších orchestrů

Dümlerová Lucie - členka FBM - viola, pedagožka

Flajšingrová Alice - narozena 1975, klavíristka, pedagožka

Gablas Milan - narozen 1989, kontrabasista v cimbálové muzice Hradišťan

Hlava Jiří - narozen 1945, jazzový trumpetista

Hlaváč Jiří - narozen 1948, klarinetista, saxofonista, hudební skladatel, hudební pedagog a publicista, bývalý děkan pražské HAMU (Hudební a taneční fakulta AMU), studoval na konzervatoři v Brně a na HAMU v Praze

Hradilová Rýdlová Helena - houslistka, členka Moravské filharmonie Olomouc, absolventka JAMU

Janota Lukáš - narozen 1983, zpěvák a herec Městského divadla Brno

Kadeřábek Jiří - narozen 1978, hudební skladatel, studoval kompozici, hru na klavír a zpěv na konzervatoři Jaroslava Ježka v Praze a kompozici na AMU

Kotulan Jan - člen FBM – 2. housle

Kotulanová Helena - členka FBM – 2. housle, pedagožka

Kozánek Marcel - člen České filharmonie

Kozánek Robert - pozounista České filharmonie, studoval na Konzervatoři Pavla Josefa Vejvanovského v Kroměříži a na HAMU v Praze, absolvoval stáž v Londýně, vystupuje sólově (mimo jiné i s FBM), natočil 3 sólová CD a 18 CD s komorními soubory, od 2003 je pedagogem JAMU v Brně

Kozánek Viktor - člen FBM - violoncello, pedagog, dirigent souboru F-dur Jazzband

Kundl Jiří - člen FBM - klarinet, pedagog

Macharáčková Jana - narozena 1961, klavíristka, vystudovala konzervatoř a AMU v Praze u Prof. Valentiny Kameníkové, stala se laureátkou mnoha soutěží, koncertovala na domácích i zahraničních pódii (Japonsko, Německo, Rakousko, Rusko, Anglie, Francie, Bulharsko, Rumunsko, Španělsko, Kuba, Japonsko), věnuje se také komorní hře, s manželem Hanušem Bartoněm spolupracuje v Dusíkově klavírním duu, nahrávala pro český i rakouský rozhlas, pedagogicky působí na pražské konzervatoři a Základní umělecké škole Jana Hanuše v Praze, pedagogicky působila také v Rakousku

Mareček Václav - člen FBM - kontrabas

Pášma Michal - narozen 1966, člen FBM – kontrabas, působil i v dalších tělesech: Janáčkova filharmonie Ostrava, Moravští komorní sólisté, Ostravský komorní orchestr, Concertino, Musica Minore, jako sólista vystoupil s FBM, Janáčkovou filharmonií Ostrava a v Reykjavíku - Island

Pelikán Lukáš - člen Moravského divadla Olomouc

Pelikán Vítězslav - člen FBM - kontrabas, pedagog

Slováček Felix - narozen 1943, klarinetista, saxofonista, hudební skladatel a dirigent, vlastním jménem Antonín Slováček, klarinet studoval na konzervatoři P. J. Vejvanovského v Kroměříži a na JAMU v Brně, poté se stal na rok členem orchestru Karla Vlacha a v letech 1969 – 1986 účinkoval v Orchestru Ladislava Štáidla – tato kapela doprovázela zpěváka Karla Gotta. 1983 se stal dirigentem Tanečního a Jazzového orchestru Československého rozhlasu, který se postupně přetvořil v Big Band Felixe Slováčka. Působí také jako sólista, vydal gramofonové desky i CD. Slováček vystupoval i s jinými hudebními tělesy, věnuje se vážné hudbě, populární hudbě, jazzu, folklóru i muzikálům.

Staněk Jan - člen Pražské komorní filharmonie

Tomanová Hana - členka FBM - viola

Zivalík Jakub - člen FBM - trombón

Profesionální herci:

Bačíková Marta - narozena 1976, herečka Městského divadla Zlín

Holcman Jan - herec, produkční

Hřebíček Dušan - narozen 1962, herec Klicperova divadla Hradec Králové a divadla Drak

Julina Zdeněk - narozen 1965, herec Městského divadla Zlín

Kadrnka Václav - narozen 1973, filmový režisér, 1988 – 1992 pobýval v emigraci ve Velké Británii, vystudoval režii na Filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění – FAMU v Praze, své filmy předvedl na mnoha mezinárodních festivalech

Kalužiková Markéta - narozena 1986, herečka Městského divadla Zlín, vystudovala konzervatoř a JAMU v Brně

Kundera Josef - narozen 1960, herec Horáckého divadla

Nýdrle Petr - pedagog, režisér, herec, autor, dramaturg

Polínek Martin Dominik - pedagog, režisér, autor a dramaterapeut, studoval na Univerzitě Palackého v Olomouci

Procházka Pavel - režisér, autor divadelních her a dramaturg, herec

Škubal Dušan - herec Divadla Aréna Ostrava

Šopík Radoslav - narozen 1958, herec Městského divadla Zlín, absolvent JAMU Brno

Šťastný Jan - narozen 1965, herec Divadla na Vinohradech, před kamerou se objevil už jako dítě, herectví vystudoval na DAMU (Divadelní fakulta AMU v Praze), 1988 – 1992 byl členem souboru Národního divadla, na svém kontě má bohatou filmografii

Vaculík Radovan - narozen 1966, dabér

Zedníček Pavel - narozen 1949, herec Divadla Kalich, nejprve studoval kožařskou průmyslovku, práce v obuvnické továrně se však obával, a tak ve svých studiích pokračoval na JAMU v Praze, působil: v Divadle Na zábradlí, v Činoherním klubu, Činoherním studiu, Divadle ABC, divadle Globe, v Národním divadle. Spolu s Jiřím Bartoškou a Karlem Heřmánkem založili v roce 1992 Divadlo bez zábradlí. Je oblíbeným filmovým a seriálovým hercem a televizním bavičem.

Profesionální tanečnice:

Černohorská Věra - pedagožka tanečního oboru

Geržová Hana - choreografka, tanečnice, pedagožka, spolupracuje s Městským divadlem Zlín

Jedličková Veronika - pedagožka tanečního oboru

Vašková Hana - tanečnice, pedagožka

Profesionální výtvarníci:

Bařinka Petr - malíř

Bodanský Miroslav - restaurátor

Bradová Dana - výtvarná pedagožka

Černý Miroslav - výtvarný pedagog

Exnarová Hana - akademická sochařka, absolvovala Střední uměleckoprůmyslovou školu (SUPŠ) v Uherském Hradišti a VŠUP (Vysoká škola uměleckoprůmyslová) v Praze, vystavuje u nás i v zahraničí

Gottlich Miroslav - narozen 1954, sochař, malíř a grafik, vystudoval SUPŠ v Uherském Hradišti a Akademii výtvarných umění (AVU) v Praze, jeho díla najdeme v soukromých sbírkách u nás i v zahraničí, vyučuje figurální kresbu na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně

Hankeová Alena - výtvarná pedagožka

Hegmon Radek - designér, držitel řady ocenění

Janoušek Richard - designér

Jirků Boris - narozen 1955, malíř, sochař a ilustrátor, absolvent SUPŠ v Uherském Hradišti a AVU v Praze, vyučoval na VŠUP v Praze, krátce byl i rektorem, nyní působí na Západočeské univerzitě v Plzni, je organizátorem i účastníkem výstav

Knotková Holcmanová Hana - narozena 1983, jevištní výtvarnice, vystudovala SUPŠ v Uherském Hradišti a JAMU v Brně, je šéfkou výpravy Městského divadla Zlín

Kuděla Jiří - malíř, vystudoval SUPŠ v Uherském Hradišti a VUT (Vysoké učení technické) Brno, působí jako odborný asistent na Fakultě Umění OU (Ostravské univerzity) v Ostravě

Květoň František - narozen 1953, malíř, studoval Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti, byl přijat na AVU, ale kvůli komunistickému režimu studovat nemohl, byl výtvarníkem letecké továrny Moravan v Otrokovicích

Mikuláščík Milan - narozen 1975, výtvarný umělec, kurátor, publicista a pedagog, vystudoval Fakultu výtvarných umění VUT v Brně a AVU v Praze, zabývá se videoartem, instalací, fotografií..., vystavoval na výstavách v Čechách i v zahraničí

Otevřel Martin - zabývá se animovaným filmem

Potučková Kateřina - výtvarnice, pedagožka, vystudovala Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti a Univerzitu Palackého v Olomouci

Příbylová Jarmila - výtvarnice, pedagožka, studovala Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti, Masarykovu univerzitu v Brně

Pudil Zdeněk - designér

Šišková Šárka - narozena 1966, designérka obuvi a oděvů, módní návrhářka, vystudovala VŠUP v Praze, dosáhla odborného ocenění na nejvyšší světové úrovni, některé její modely jsou umístěny ve stálých sbírkách Musea at the Fashion Institute of Technology v New Yorku

Váp Jiří ml. - narozen 1965, sochař, malíř

Zamazalová Jana - designérka obuvi a oděvů

Profesionální architekti: řada z nich má mnoho realizací svých projektů ve Zlíně a okolí

Bergmann Igor

Čančík Jan - architekt, pedagog, vystudoval VŠUP Praha

Flášar Michal

Chládek Pavel - narozen 1979, vystudoval VUT Brno

Janda Petr - narozen 1975, studoval na Střední průmyslové škole stavební ve Zlíně, na ČVUT (České vysoké učení technické) a AVU v Praze

Maršíková Hana

Martínek Pavel

Mudřík Pavel

Nová Dagmar

Nový Jindřich

Přehnal Jan

Sládeček Svatopluk

Soukal Jiří

Stibora Petr

Záhořák Jiří

Další profese:

Holcman Josef - soudce, spisovatel

Žáček Michal - promotér

16 Závěr

Obsáhnout to nejdůležitější, co se přihodilo během osmdesátileté existence Základní umělecké školy Zlín na pár stránkách, nebylo vůbec jednoduché. Při pročítání kronik a dobových materiálů jsem poznávala bohatou školní činnost na poli koncertním i soutěžním. Zařadit výčet všech veřejných vystoupení, představení a výstav mi přišlo přehnané. Rovněž vyjmenovat všechny soutěžící, kteří kdy uspěli na soutěžích a přehlídkách, i když by si to jistě zasloužili. Rozhodla jsem se také nejmenovat všechny pedagogy, kteří kdy na škole působili. Snažila jsem se v mé práci uvést fakta, která byla z mého pohledu pro vývoj školy důležitá. Tyto události se týkaly jak oblasti hudby a pedagogiky, tak i společenských změn. Poznamenaly vývoj zlínské školy, i škol umění vůbec.

Kroniky byly plné novinových výstřižků dokládajících činnost školy a zájem veřejnosti o ni. Použila jsem jich řadu i ve své práci. Jejich původ sice nebyl mnohdy upřesněn, ale působily na mě jako doklad potvrzující slova, která se daného tématu týkají a která jsem do obsahu své práce zahrнула.

Po tom, co jsem se o historii naší školy dověděla, jsem o to víc hrdá, že můžu být její součástí. O to víc nyní pociťuji zodpovědnost, abych dokázala pokračovat v ideálech, na kterých byla založena, i v současné době a jejich podmínkách.

Dovolím si ještě krátce zhodnotit můj pohled na současnou ZUŠ Zlín, který pramení z mého sedmiletého působení jako její pedagožky. Jelikož je to mé první místo, na které jsem po studiích nastoupila, nemám možnost srovnání, ale řekla bych, že co se týká materiálního zabezpečení, máme velmi dobré zázemí. V hlavní budově (ulice Štefánikova) škola disponuje třemi sály – Tanečním sálem, Komorním sálem a divadelním sálem Malá scéna. Jako výstavní prostory jsou využívány foyery školy. Škola vlastní archiv hudebních nástrojů, kostýmů a notové archivy, je vybavena audiovizuální, multimediální a nahrávací technikou, interaktivní tabulí... Vedení školy nás jako učitele podporuje v oblasti dalšího vzdělávání, které nám finančně zajišťuje. Jako učitelka klavíru však vidím nedostatek v nevyhovujícím nástroji v Komorním sále, na kterém probíhá většina koncertů.

Jelikož učím také na místě poskytovaného vzdělávání ve Vizovicích, kde působíme v prostorách základní školy, musím říct, že tam jsou podmínky, ve kterých děti vyučujeme, mnohem náročnější. Vyučujeme zde v běžných třídách ZŠ (základních škol), ve kterých jsou často v době naší výuky ještě přítomny učitelky ze ZŠ. Ty si tu dělají přípravy a vzájemně se rušíme, což přináší konflikty. Naši žáci jsou ve velkých třídách rozptylováni mnoha rušivými

podněty. Bohužel lepší vlastní prostory k dispozici nemáme, a tak se musíme smířit s řadou komplikací a dělat ústupky.

Jak se budou základní umělecké školy vyvíjet, a jak dlouhá je ještě čeká budoucnost, je těžké odhadnout. Dnešní společnost, zaměřená spíše materiálně, nedokáže vždy plně ocenit úlohu, kterou esteticky zaměřené školy ve výchově nové generace plní. Se změnou v politické sféře vždy přicházejí i obavy z přístupu nových zástupců naší země k základnímu uměleckému vzdělávání.

Bohužel si také troufnu konstatovat všeobecný pokles úrovně žáků přijímaných ke studiu na uměleckých školách. Na jedné straně finanční nejistota některých rodin a na druhé straně obrovská přemíra nabídky mimoškolních aktivit vede k tomu, že i talentované děti nemají ideální podmínky k rozvoji svých schopností. Přetěžování ve všeobecných školách a mnohdy nerozumná zátěž v mnoha kroužcích, které na děti naloží jejich vlastní rodiče, vede k tomu, že děti nejen že se ničemu nevěnují důkladně, ale může to poznamenat i jejich zdraví.

Doufám, že se nedožijeme toho, že by se základní umělecké školy, jak je známe dnes, staly minulostí, a že společnost dokáže ocenit nejen další vzdělání, které získají naši žáci, ale také přínos těchto škol v prevenci sociálně patologických jevů, v rozvoji celé řady vlastností potřebných pro život a v neposlední řadě vytvoření krásného celoživotního zájmu, který obohatí život našich žáků a jejich vnímání světa kolem nás.

Seznam zkratek

AMU - Akademii múzických umění v Praze
AVU - Akademii výtvarných umění v Praze
CD - kompaktní disk
ČVUT - České vysoké učení technické v Praze
DAMU (Divadelní fakulta AMU v Praze
DHM - Dechová hudba mladých
FBM - Filharmonie Bohuslava Martinů
HAMU - Hudební a taneční fakulta AMU
JAMU - Janáčkova akademie múzických umění
JZD - Jednotné zemědělské družstvo
KSČ - Komunistická strana Československa
LŠU – Lidová škola umění
LUT – soutěž lidové umělecké tvořivosti
MěstNV - Městský národní výbor
MŠ - mateřská škola
MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Muzeum JVM - Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně
MÚ - Městský úřad
NDR - Německá demokratická republika
NIDV - Národní institut pro další vzdělávání
NP Baťa – Národní podnik Baťa
OF - Občanské fórum
OU – Ostravská univerzita
SRPŠ - Sdružení rodičů a přátel školy
STM - soutěž tvořivosti mládeže
SUPŠ - Střední uměleckoprůmyslová škola
SVVŠ - Střední všeobecně vzdělávací škola
ŠÚ – školský úřad
VB - Veřejná bezpečnost
VŠUP - Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze
VUT - Vysoké učení technické Brno

ZDŠ - základní devítiletá škola

ZHŠ - základní hudební škola

ZK Svit - závodní klub Svit

ZŠ - základní škola

ZUŠ - základní umělecká škola

Přílohy



1. Tomáš Baťa

<http://www.aktuality.sk>



2. Jan Antonín Baťa

<http://batastory.net/cs/milniky/jan-antonin-bata>



3. Zlín

<http://www.denik.cz/regiony/region-zlinsko-bude-bez-zlina-tratit20110411.html>



4. Baťovské domky

<http://tomas-bata.osoba.cz/rubriky/rozkvet-firmy>



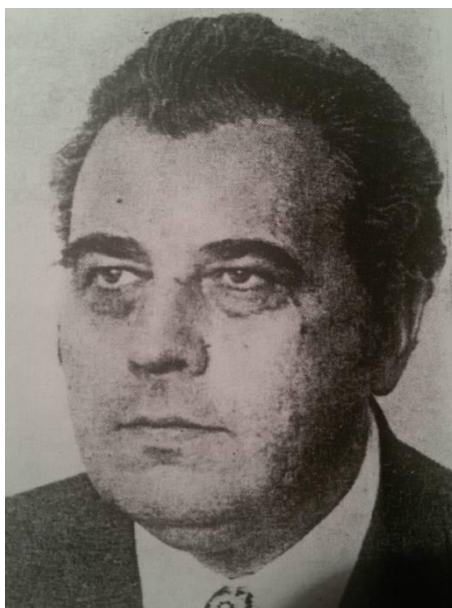
5. Svit 21. budova

<http://www.s-projekt.cz/cz/reference/administrativa/spravni-budova-c-21-zlin/>



6. Josef Jírů

Výstřižková kronika 2007/2008



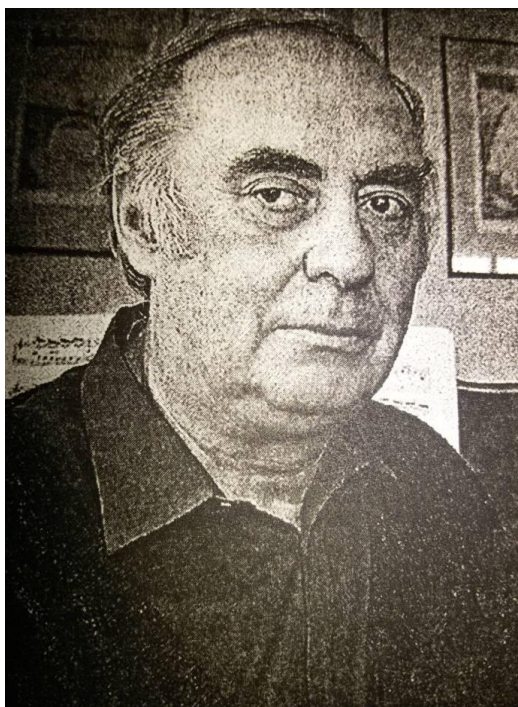
7. Jaroslav Konečný

Ročenka - 40 let lidové školy umění v Gottwaldově



8. Anna Večeřová

Ročenka - 40 let lidové školy umění v Gottwaldově



9. Antonín Bařinka

Výstrižková kronika ZUŠ z let 1999 – 2000



10. Jiří Severin

<http://slovacky.denik.cz>



11. Miroslav Kašný

<http://www.nasipolitici.cz/cs/politik/1711-miroslav-kasny>



12. Martina Hnilíčková

<http://www.zus-zlin.cz/users/hnilickova-martina>



13. Budova školy v době okupace
Soukromý archiv Mgr. Hany Šlapanské.



14. Oprava Malé scény
Výstřižková kronika ZUŠ z let 2005 – 2006 (MF Dnes 2. prosince 2005)



15. Budova ZUŠ – současnost
Fotoarchiv školy



16. Hlavní vchod do ZUŠ
Fotoarchiv školy



17. Komorní sál
Fotoarchiv školy



18. Sál Malé scény
Fotoarchiv školy



19. Vernisáž ve foyer školy

Výstředková kronika ZUŠ z let 2005 – 2006



20. Logo školy

<http://www.zuskazuska.cz/products/zus-zlin-ctyrbarevna-skola/>

Seznam příloh

1. Tomáš Baťa
2. Jan Antonín Baťa
3. Zlín
4. Baťovské domky
5. Svit 21. budova
6. Josef Jirů
7. Jaroslav Konečný
8. Anna Večeřová
9. Antonín Bařinka
10. Jiří Severin
11. Miroslav Kašný
12. Martina Hniličková
13. Budova školy v době okupace
14. Oprava Malé scény
15. Budova ZUŠ – současnost
16. Hlavní vchod do ZUŠ
17. Komorní sál
18. Sál Malé scény
19. Vernisáž ve foyer školy
20. Logo školy

Literatura a prameny

ĎURIŠOVÁ, L. *Odras rozvoje firmy Baťa ve struktuře vzdělávacího systému ve zlínském regionu v letech 1894 – 1948*. Zlín: Fakulta managementu a ekonomiky Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2011.

Fotoarchiv školy.

FRIC, O. *Vývoj hudební kultury na jihovýchodní Moravě*. Brno: Krajské nakladatelství v Brně, 1963.

FRIC, O. *Vzorný učitel František Blaha, organizátor výchovných koncertů v Gottwaldově: Příspěvek k řešení některých otázek estetické výchovy ve škole*. Gottwaldov: Kraj. ústav pro další vzdělávání učitelů, 1956.

KAŠPÁRKOVÁ, S. a kol. *Výchova školní a mimoškolní na pokusných reformních měšťanských školách a možnosti výchovného zhodnocení volného času ve Zlíně*. Brno: Paido, 2011.

KAŠPÁRKOVÁ, S. a kol. *Vliv sociálního programu Tomáše Bati a Jana Antonína Bati na vzdělanost zlínského regionu. Historická tradice a současnost*. Brno: Paido, 2010.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Divadlo Malá scéna Zlín*. Zlín: Alisa Group, 2009.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Gottwaldovsko*. Gottwaldov: Merkur, 1988.

Kroniky školy z let 1937 – 1938 (soukromý archiv MgA. Jany Špaňhelové), 1954 – 1961, 1961 – 1971, 1971 – 1988 (uloženo ve Státním okresním archivu Zlín), 1988 – 1998, 1998 – 2013 (uloženo ve školním archivu ZUŠ Zlín)

Ročenka - 40 let lidové školy umění v Gottwaldově. Gottwaldov: Lidová škola umění v Gottwaldově, 1973.

Ročenka - 50 let lidové školy umění v Gottwaldově. Gottwaldov: Lidová škola umění v Gottwaldově, 1983.

Soukromý archiv Mgr. Hany Šlapanské.

STAŠA, E. Akad. arch. *Od starého Zlína k dnešnímu Gottwaldovu*. Gottwaldov: Oblastní muzeum J-V Moravy, 1986.

STAŠA, E. Akad. arch. *Kapitolky ze starého Zlína*. Gottwaldov: Oblastní muzeum J-V Moravy, 1991.

Školní vzdělávací program Základní umělecké školy Zlín – Čtyřbarevná škola.

Výroční zprávy z let 1935 – 1938 (uloženo ve Státním okresním archivu Zlín), 2004 – 2013 (uloženo ve školním archivu ZUŠ Zlín)

Výstřižkové kroniky školy z let 1990 – 2000, k 70. výročí založení školy, 2004 – 2008, 2009 – 2013 (uloženo ve školním archivu ZUŠ Zlín)

Elektronické prameny

<http://www.aktuality.sk>

<http://batastory.net/cs/milniky/jan-antonin-bata>

<http://www.borisjirku.cz/biography.html>

<http://www.ceskafilharmonie.cz/robert-kozanek-p746.html>

<http://www.csfd.cz/tvurce/45400-felix-slovacek/>

<http://www.csfd.cz/tvurce/1486-jan-stastny/>

<http://www.csfd.cz/tvurce/1026-pavel-zednicek/>

<http://www.csfd.cz/tvurce/13946-vaclav-kadrnka/>

<http://www.denik.cz/regiony/region-zlinsko-bude-bez-zlina-tratit20110411.html>

<http://www.divadlozlin.cz/cs/divadlo/soubor/?artist=23>

<http://www.dvorak.zlin.cz/cs/historie.html>

<https://www.hamu.cz/katedry/katedra-dechovych-nastroju/divoky-cv>

<http://www.hotelradun.cz/hotel/program-akci/vystavy/frantisek-kveton/>

<http://www.marianne.cz/moda/novinky/tvari-v-tvar-navrhacce-sarce-siskove>

<http://miroslavgottlich.webnode.cz/o-mne/>

<http://mujweb.cz/jedlova/macharackova.htm>

<http://www.musicaminore.cz/czmichalp.html>

<http://www.muzeumhb.cz>

<http://www.nasipolitici.cz/cs/politik/1711-miroslav-kasny>

<http://nebia.webnode.cz/products/hana-dostalova-rousarova-housle/>

<http://www.ndm.cz/cz/osoba/1596-knotkova-hana.html>

http://old.nvf.cz/profuturo/2000_1/vyzva.htm

<http://www.s-projekt.cz/cz/reference/administrativa/spravni-budova-c-21-zlin/>

<http://www.siskova.cz/#/cz/about/siskova>

<http://slovacky.denik.cz>

<http://www.stylepark.com/en/designer/radek-hegmon>

<http://tomas-bata.osoba.cz/rubriky/rozkvet-firmy>

<http://www.valasskemezirici.cz/doc/42683/>

<http://cs.wikipedia.org>

<http://www.zus-zlin.cz>

www.zuskazuska.cz